

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИЙ ІНСТИТУТ – НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАСІННЄЗНАВСТВА ТА СОРТОВИВЧЕННЯ

КАТАЛОГ

СОРТІВ

(I частина)

пшениця м'яка озима
пшениця тверда озима
ячмінь ярий
ячмінь озимий
нут
горох

Одеса
2014

Друкується за рішенням вченої ради інституту,
Протокол №3 від 03.03.2014 р.

Дається коротка характеристика районованих і нових перспективних сортів пшениці м'якої та твердої озимої, ячменю ярого і озимого, нуту та гороху, створених у Селекційно-генетичному інституті – Національному центрі насіннезнавства та сортовивчення.

Науково-методичні рекомендації

КАТАЛОГ СОРТІВ
Селекційно-генетичного інституту – Національного центру
насіннезнавства та сортовивчення
(I частина)

Авторський колектив: О. В. Бушулян, М. А. Литвиненко, С. П. Лифенко,
А. А. Лінчевський, М. Ю. Наконечний, А. І. Паламарчук,
В. І. Січкарь

За редакцією директора Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннезнавства та сортовивчення, чл.-кор. НААН Соколова В.М.

ЗАПРОШУЄМО ДО СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОГО ІНСТИТУТУ !

Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, який у 2012 році відзначив своє сторіччя, – одна з провідних установ сільськогосподарської науки в Україні.

Без перебільшення можна стверджувати, що загальнодержавне значення інституту протягом усіх років його існування важко було переоцінити. Сьогодні тут створюються сорти озимої м'якої і твердої пшениці, озимого і ярого ячменю, кукурудзи, соняшнику, сої, нуту, гороху, сорго, соризу, люцерни.

Селекційний конвеєр, який працює в СГІ понад 100 років, дає можливість постійно удосконалювати набір сортів, підвищувати стабільність і якість отримуваної продукції. Справа у тому, що сорт і насіння, як у минулому, так і в сучасних умовах залишаються самим дешевим і найбільш доступним фактором підняття аграрного виробництва.

Сьогодні метою робіт з селекції озимої пшениці (розпочатих в 1912 році), які очолюють академіки НААН М.А.Литвиненко та С.П.Лифенко, є, перш за все, створення сортів інтенсивного типу з підвищеними адаптивними властивостями універсального використання на різних агрофонах. За ознаками жаро- і посухостійкості одеські пшениці, без перебільшення, є кращими у світі. Але найбільш вираженими ознаками, які відрізняють їх від інших сортів, є винятково високі показники якості зерна сильних і екстрасильних пшениць. Ці сорти відкривають можливість отримати «сильне» зерно в регіонах, які раніше такого не вирощували.

Останніми роками в інституті створені сорти озимої пшениці з груповою та комплексною стійкістю до поширених захворювань. Продовжується робота з удосконалення напівкарликових сортів, які практично не вилягають і витримують найбільш високі агрофони та інтенсивні дощі.

Уваги заслуговують сорти озимої твердої пшениці, культури, вперше у світовій селекції створеної в Селекційно-генетичному інституті в 1960 році академіком ВАСГНІЛ Ф.Г.Кириченком. Показники якості макаронів у них знаходяться на рівні кращих світових стандартів.

Селекцію ячменю в інституті було розпочато в 1916 році. У даний час висока результативність робіт зі створення сортів ярого та озимого ячменю (керівник – академік НААН А.А.Ліпчевський) пов'язана з розробкою та впровадженням концепції на пристосованість до мінливих умов вирощування. Науковцями створено новий тип шестирядних сортів високоінтенсивного типу, встановлено генотип сортів-дворучок і розроблено шляхи їхнього цілеспрямованого селектування.

У селекції озимого ячменю було розроблено програму надання сортам стійкості до сажкових захворювань, яка втілилась у виведення сортів з груповою стійкістю до збудників чорної (*Ustilago nigra*), твердої (*Ustilago hordei*) та летючої (*Ustilago nuda*) видів сажки.

Дослідження з селекції кукурудзи (керівник робіт – член-кореспондент НААН В.М.Соколов, директор інституту) спрямовані на виведення гібридів найбільш пріоритетних напрямів використання – скоростиглих для зони Лі-

**Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net**

степу і Полісся (ФАО 150-299), середньостиглих і середньоранніх інтенсивного типу для степової зони (ФАО 300-450), зернового та силосного призначення. Серед важливих робіт останніх років – розробка та впровадження у селекційний процес технології молекулярних маркерів. У виробництві набули поширення гібриди кукурудзи з високою адаптивністю, зокрема жаро-, посухостійкістю, високою та стабільною зерновою продуктивністю.

Селекціонерам інституту належить пріоритет у створенні перших вітчизняних високоолійних, стійких до основних хвороб, перш за все до вовчка, гібридів соняшнику (В.В.Бурлов). Виведені останніми роками гібриди (Б.Ф.Вареник, В.І.Крутько) вирізняються генетично зумовленою стійкістю до вовчка, несправжньої борошністої роси, толерантністю до загущення та мають зручне промислове насінництво.

Роботи із зернобобовими культурами, зокрема з горохом, спрямовані на виведення сортів, адаптованих до вирощування в умовах півдня України, стійких до найбільш поширених захворювань, з поліпшеними якісними властивостями отримуваної продукції, технологічних у виробництві. Накопичені знання сприяли створенню сорту гороху Світ. Суттєвим науковим успіхом є виведення протягом останніх 35 років близько 30 сортів сої, придатних для кормового та харчового використання (В.І.Січкач), а також крупнонасінних сортів нуту з масою 1000 насінин більше 400 г (О.В.Бушулян).

Всі сорти люцерни, створені в інституті, мають високу насіннєву продуктивність, яка при дотриманні вимог технології та задовільному забезпеченні запилювачами може досягати на богарі 4-5 ц/га, а при зрошенні – до 10 ц/га.

З покупцями насіння укладаються ліцензійні договори, які надають їм право на вирощування та реалізацію насіння на законних підставах. Провідні вчені інституту надають всім клієнтам кваліфіковану допомогу при виборі насіння з урахуванням специфіки сорту та умов його вирощування.

Директор інституту,
член-кореспондент НААН

В.М. Соколов

Адреса інституту: 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога, 3,
Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насінництва та сортовивчення

Телефон: (048) 789-54-01 **Факс:** (048) 789-52-89

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

ЗМІСТ

Пшениця м'яка озима

1. Одеська 267.....	8
2. Вікторія одеська	9
3. Ніконія	10
4. Знахідка одеська	11
5. Селянка	12
6. Куяльник	13
7. Вдала	14
8. Писанка	15
9. Зміна	16
10. Оксана	17
11. Антонівка	18
12. Безмежна.....	19
13. Дюк	20
14. Отаман	21
15. Турунчук	22
16. Бунчук	23
17. Заможність	24
18. Литанівка	25
19. Польовик	26
20. Благодарка одеська	27
21. Борвій	28
22. Годувальниця одеська	29
23. Епоха одеська	30
24. Жайвір	31
25. Заграва одеська	32
26. Істина одеська	33
27. Місія одеська	34
28. Служниця одеська	35
29. Ужинок	36
30. Ватажок	37
31. Голубка одеська	38
32. Журавка одеська	39
33. Зорепад	40
34. Княгиня Ольга	41
35. Ластівка одеська	42
36. Лебідка одеська	43
37. Небокрай	44

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

38.	Пилипівка	45
39.	Вихованка одеська	46
40.	Задумка одеська	47
41.	Ліра одеська	48
42.	Гурт	49
43.	Хист	50
44.	Лановий	51
45.	Доброчин	52
46.	Ера одеська	53
47.	Нива одеська	54
48.	Щедрість одеська	55
49.	Мелодія одеська	56
50.	Зиск	57
51.	Звитяга	58
52.	Білява	59
53.	Софійка	60
54.	Чорноброва	61

Пшениця тверда озима

1.	Алий парус	62
2.	Аргонавт	63
3.	Перлина одеська	64
4.	Золоте руно	65
5.	Лагуна	66
6.	Гардемарин	67
7.	Бурштин	68
8.	Континент	69
9.	Таврида	70
10.	Крейсер	71
11.	Лінкор	72
12.	Босфор	73
13.	Гавань	74
14.	Акведук	75
15.	Прозорий	76

Ячмінь ярий

1.	Сталкер	77
2.	Адапт	78
3.	Гетьман	79
4.	Вакула	80
5.	Водограй	81
6.	Геліос	82

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

7.	Командор	83
8.	Еней	84
9.	Всесвіт	85
10.	Святогор	86
11.	Воєвода	87
12.	Лука	88
13.	Ахілес	89
14.	Аватар	90

Ячмінь озимий

1.	Росава	91
2.	Основа	92
3.	Зимовий	93
4.	Трудівник	94
5.	Достойний	95
6.	Селена стар	96
7.	Абориген	97
8.	Академічний	98
9.	Буревій	99
10.	Снігова королева	100

Нут

1.	Пам'ять	101
2.	Тріумф	102
3.	Буджак	103
4.	Одисей	104

Горох

1.	Світ	105
2.	Одорус	106

ОДЕСЬКА 267

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 1997 р.

Автори: Д.О. Долгушин, Р.Є. Шестопалова, А.М. Хейфець та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ за роки конкурсного сортопробування середній врожай склав 6,67 т/га (у стандарту Селянка – 6,90 т/га). Характеризується високою екологічною пластичністю, підвищеною конкурентоздатністю до бур'янів;
- ✓ середньостиглий, досягає пізніше Селянки на 2-3 дні. Потреба в яровизації середня, чутливість до фотоперіоду підвищена;
- ✓ висока морозо- і посухостійкість. Жаростійкість на рівні стандартів для степової зони;
- ✓ стійкий до жовтої іржі (6-7 балів), септоріозу (6-7 балів), слабо уражується летючою сажкою (5 балів), середньо – борошнистою росою (4 бали), твердою сажкою (3-4 бали), фузаріозом колоса (3-4 бали), сильно – борою іржею (1-3 бали);
- ✓ висока стійкість до проростання на пні та осипання, середня – до вилягання.

Якість зерна: належить до групи сильних сортів пшениці. Сила борошна 280-350 о. а., вміст клейковини 28-30%, вміст білка 13,0-13,9%, об'єм хліба із 100 г борошна 1480 см³. Загальна оцінка хліба 4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Середньорослий (110-120 см). Колос веретеноподібний, довгий (9-10 см), щільний (23 колоски/10 см стрижня). Після дозрівання колос і стебло білого кольору. Колоскова луска ланцетно-видовжена, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, короткий (1,7-2,0 мм). Плече вузьке, скошене. Кіль добре виявлений, доходить до основи луски. Остюки середньої довжини, не перевищують довжини колоса, розходяться в сторони, цупкі. Зерно червоне, крупне (маса 1000 зерен 38,0-42,8 г), яйцеподібної форми, борозенка неглибока. Листя середніх розмірів, неопушені. Продуктивна кущистість висока.

Агротехнічні вимоги: один з найменш вимогливих до умов вирощування сортів, тому рекомендується для гірших попередників. Негативна реакція на ранньо- та пізньоосінні строки сівби виявлена меншою мірою, порівняно з іншими сортами. Ефективно окуповує витрати на основні азотні добрива та підживлення у посушливі роки. При внесенні N 80-100 кг/га збільшення зборів зерна складає 0,3-0,4 т/га; вміст білка зростає на 1,2-1,8%; сила борошна на 80-150 о. а. У роки з підвищеною кількістю опадів збільшення дози підживлення (N 90-120 кг/га) може призвести до вилягання рослин.

ВІКТОРІЯ ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 1998 р. Рекомендований для Степу, Лісостепу та Полісся країни.

Автори: М.А. Литвиненко, А.Ф. Гержов, Н.О. Гончарук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ високоврожайний – за роки випробування в інституті, на сортодільницях та у виробничих умовах врожаї досягали 6,92-10,46 т/га, з перевищенням національних стандартів на 3,9-13,4%;
- ✓ середньопізньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 282-286 днів. Виколюшується і дозріває на 2-4 дні пізніше Альбатроса одеського;
- ✓ середньорослий (95-115 см), стійкий до вилягання (7-8 балів);
- ✓ стійкий до осипання та проростання зерна в колосі;
- ✓ посухо- та жаростійкість підвищені (8-9 балів);
- ✓ зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів);
- ✓ вирізняється польовою стійкістю (у балах) до бурі і ржі – 5-6, стеблової ржі – 4-5, жовтої ржі – 6-7, борошнистої роси – 4-5, толерантністю до фузаріозу колоса та вірусу жовтої карликовості ячменя.

Якість зерна: відноситься до групи сильних сортів пшениці. Сила борошна 320-380 о. а., вміст клейковини 30,4-33,5%, сирого білка 13,9-14,2%, об'єм хліба 1330-1480 см³. Загальна оцінка хліба 4,6-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос не щільний, остистий, білий, циліндричний до веретеноподібного, крупний (10,1-12,8 см). Остюки білі, довгі (72,6-101,9 мм). Колоскова луска яйцеподібна, має слабе опушення, довжина 15,5-20,8 мм, ширина 3,7-4,7 мм. Зубець середньої довжини (5,4-9,0 мм), прямий. Плече колоскової луски пряме, середніх розмірів, шириною 0,6-1,3 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, овально-яйцеподібна, середньої величини: довжина 7,5-8,9 мм, ширина 3,7-4,0 мм, товщина 3,0-3,6 мм. Маса 1000 зерен 35-39 г.

Агротехнічні вимоги: вирізняється підвищеною екологічною пластичністю, позитивно реагує на підвищення агрофону та зрошення. Придатний для вирощування по непарових попередниках. Витривалий до ранніх і пізніх строків сівби. Строки сівби оптимальні для зони. Норми висіву загальноприйнятні для конкретних умов.

Особливості сорту: виділяється унікальним поєднанням високої продуктивності, широкої екологічної пластичності та відмінними показниками якості зерна. Має підвищену витривалість до зниження агрофону.

НІКОНІЯ

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2000 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт універсального типу за ступенем інтенсивності;
- ✓ високоврожайний – за роки конкурсних випробувань урожай складав 6,07-9,56 т/га (на 0,48-0,69 т/га вище сорту-стандарту);
- ✓ середньоранній. Потреба в яровизації більша за середню, чутливість до фотоперіоду – середня;
- ✓ високоморозостійкий (7-8 балів) та посухостійкий (7-9 балів);
- ✓ стійкий до бурої іржі (6-7 балів), септоріозу (6-7 балів), слабо уражується борошнистою росою (5 балів), жовтою іржею (6 балів), летючою сажкою (5 балів), середньо – твердою сажкою (4 бали), сильно – фузаріозом колоса (2-3 бали). У роки епіфітотій грибних захворювань має значні переваги за врожайністю перед іншими сортами степової та лісостепової зон;
- ✓ стійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до групи сильних пшениць. Сила борошна 380-486 о. а., вміст клейковини 29,4-32,2%, вміст білка 13,8-15,0%, вихід борошна 72%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, короткостебловий (94 см). Колос веретеноподібної форми, великий, з бронзовим відтінком, з щільністю 19-23 колоски/10 см довжини колосового стрижня. Колоскова луска середньої довжини і ширини, яйцеподібної форми, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини, ості розходяться в сторони. Зерно червоне, середніх розмірів (маса 1000 зерен 38-42 г), яйцеподібної форми.

Агротехнічні вимоги: добре пристосований для вирощування як за звичайною, так і за інтенсивною технологіями. Завдяки високим морозо-, зимо-, посухостійкості, а також комплексній стійкості до хвороб забезпечує найбільш сталі врожаї при мінливих умовах вирощування. Добре реагує на основні мінеральні добрива та підживлення. Підвищені дози азотних добрив забезпечують отримання зерна сильної пшениці практично у всі роки, навіть за сильних епіфітотій іржі. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай зерна зростає на 0,3-0,4 т/га, вміст білка на 1,2-1,8%, сила борошна на 80-180 о. а.

ЗНАХІДКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р. Рекомендований для степової та лісостепової зон країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, А.Ф. Гержов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний – в різних сортовипробуваннях забезпечив урожай 6,24-10,56 т/га, що на 3,7-12,5% вище стандартів. Особливо вирізняється за врожайністю у роки посухи в другій половині вегетації;
- ✓ один з найбільш скоростиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду 271-275 днів. Виколюється і дозріває на 6-7 днів раніше Альбатроса одеського;
- ✓ середньорослий (85-100 см), з високою стійкістю до вилягання, осипання і проростання зерна на пні;
- ✓ морозостійкість вище середнього рівня (7-8 балів);
- ✓ високостійкий до посухи в різні фази розвитку. Уникає за рахунок скоростиглості «запалу» зерна;
- ✓ має польову стійкість (у балах) до бурої іржі – 5-6, жовтої іржі – 3-7. Толерантний до стеблової іржі та фузаріозу колоса (4-5 балів).

Якість зерна: сильна пшениця. Вміст сирого білка становить 13,8-14,7%, клейковини 31,6-34,5%, сила борошна 346-457 о. а., об'єм хліба 1480-1520 см³. Загальна оцінка хліба 4,6-5,4 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос не опушений, остистий, циліндричний, середньої щільності, ледь похилений при дозріванні. Остюки середньої цупкості, білі, розходяться урізнобіч. Колоскова луска овальної форми, середніх розмірів. Форма плеча скошена, зубець колоскової луски злегка зігнутий, середньої довжини. Кіль середньовиявлений. Зернівка червона, овально-яйцеподібної форми, крупна (маса 1000 зерен 38-41 г).

Агротехнічні вимоги: середньовимогливий до умов вирощування. Добре реагує на підживлення та зрошення. Норма висіву 4,5-5,0 млн схожих зерен на гектар. Строки сівби загальноприйняті для озимої м'якої пшениці.

Особливості сорту: має унікальне поєднання скоростиглості, високої врожайності, підвищеної морозостійкості, відмінних технологічних показників якості зерна. У виробництві такі скоростиглі сорти, як Знахідка одеська, повинні займати 12-15% сортових посівів озимої пшениці.

СЕЛЯНКА

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу – добре пристосований для вирощування як за звичайною, так і за інтенсивною технологіями;
- ✓ високоурожайний, середній врожай за 2004-2012 рр. склав 6,90 т/га, потенційна врожайність перевищує 10,0 т/га. Багатолінійний сорт (до його складу входять 8 біотипів);
- ✓ середньоранній, колоситься на 1 день пізніше Альбатроса одеського, яровизаційний період середній, чутливість до фотоперіоду слабка;
- ✓ за морозостійкістю подібний або перевищує сорт Альбатрос одеський;
- ✓ жаростійкість і посухостійкість високі (8-9 балів);
- ✓ стійкий до жовтої іржі (7-8 балів), середньо уражується борошнистою росюю (4 бали), бурюю іржею (3-4 бали), летючою сажкою (4 бали), септоріозом (3-5 бали), фузаріозом колоса (2-3 бали);
- ✓ дуже стійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до екстрасильних сортів пшениці, один з кращих серед сортів вітчизняної та світової селекції. Сила борошна до 630 о. а., вміст білка 13,5-14,4%, клейковини 29,3-31,0%, вихід борошна 73%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, середньорослий (85-100 см). Колос веретеноподібний, нещільний (18-20 колосків/10 см довжини), колоскова луска середніх розмірів, яйцеподібно-овальної форми. Зубець короткий, прямий, плече на нижніх лусках середньої ширини. Кіль незазубрений (крім кільового зубця), доходить до основи луски. Остюки середньої довжини і цупкості, розходяться в сторони. Зерно червоне, середньої крупності (маса 1000 зерен 38-42 г), яйцеподібної форми, борозенка неширока і неглибока. Форма куца напіврозлога, куцистість висока (2-3 продуктивних стебел на рослину).

Агротехнічні вимоги: ранні строки сівби негативно впливають на розвиток рослин. Один з сортів, найбільш придатних для отримання продовольчого зерна високої якості. При внесенні 100 кг аміачної селітри прибавка врожаю складає 0,4-0,5 т/га, білка – 1,5-1,8%, сили борошна – 80-120 о. а. Елітне насінництво повинно здійснюватися на основі добазового насіння, отриманого від оригінатора, де воно вирощується за принципом багатолінійного сорту.

КУЯЛЬНИК

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний. За роки державного сортовипробування з урожайністю 6,72-9,88 т/га перевершив сорти-стандарти в степовій зоні на 0,87, в Лівостепу – на 0,52, Поліссі – на 0,92 т/га. Максимальна врожайність склала 10,8 т/га;
- ✓ середньоранній, з середньою потребою в яровизації та слабкою чутливістю до фотоперіоду;
- ✓ посухо- та жаростійкість високі;
- ✓ зимостійкість вище середньої;
- ✓ стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), септоріозу (6-7 балів), летючої сажки (6 балів), середньостійкий до ураження борошною рососою (4-5 балів), бурого іржею (4 бали), твердою сажкою (4 бали), фузаріозом колоса (4 бали);
- ✓ дуже стійкий до проростання зерна на пні.

Якість зерна: за показниками якості зерна один з кращих сортів в Україні, віднесений до екстрасильних сортів пшениці. Сила борошна 460-510 о. а., вміст клейковини 27,5-28,7%, вміст білка 13,0-13,7%, вихід борошна 76%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос остистий, білий, неопушений, ості білі, зерно червоне. Рослини середньорослі (85-100 см). Стебло середньої товщини, міцне, форма куща сланка або проміжна. Продуктивна кущистість висока. Колос веретеноподібної форми, солом'яно-жовтого кольору, середньої довжини (8-9 см), нещільний (18-22 членики/10 см колосового стрижня). Колоскова луска яйцеподібної форми (8-9 мм), нервація середньовиявлена. Зубець колоскової луски короткий, прямий. Плече середнє за шириною, пряме. Кіль добре виражений, доходить до основи луски. Ості середньої довжини та цупкості, розходяться в сторони. Зерно яйцеподібно-овальне, середньої крупності. Маса 1000 зерен 40-42 г.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування після кращих і масових попередників, добре реагує на підживлення азотними добривами. При внесенні 100 кг аміачної селітри урожай зерна зростає на 0,4-0,5 т/га, вміст білка до 2%, сила борошна – 80-150 о. а. Один із сортів, найбільш придатних для отримання продовольчого зерна високої якості. Дуже ранні строки сівби негативно впливають на подальший розвиток рослин. При посіві в оптимальні і середньопізні строки – один з найбільш урожайних сортів степової зони України.

ВДАЛА

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. Рекомендований для вирощування в усіх агроєкологічних зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні ознаки:

- ✓ сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ високопродуктивний. В різних сортовипробуваннях його врожайність була від 7,30 до 11,90 т/га, що на 8,3-19,4% вище національних стандартів;
- ✓ середньопізній. Період вегетації складає 283-287 днів;
- ✓ середньорослий (96-111 см), стійкий до вилягання (8-9 балів), осипання та проростання зерна в колосі;
- ✓ стійкий до поширених хвороб, особливо до борошнистої роси (5-6 балів) та бурої іржі (6-7 балів);
- ✓ має високу і стабільну протягом зими морозостійкість (8-9 балів), що зумовлюється винятково тривалим періодом яровизації (52-55 днів).

Якість зерна: відноситься до екстрасильних пшениць. Вміст білка 13,5-14,0%, вміст клейковини 28-32%, сила борошна 356-458 о. а. Об'єм хліба 1490-1520 см³. Загальна оцінка хліба 5,1-5,4 бала. Маса 1000 зерен 43-47 г. Скловидність 99-100%.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, пірамідальної форми, середньої щільності, довжиною 101-122 мм. Остюки білі, розміром 41,5-87,8 мм. Колоскова луска яйцеподібна, довжиною 12,4-16,7 мм, шириною 3,7-4,1 мм. Плече пряме, шириною 0,6-1,0 мм. Зубець колоскової луски прямий, ледь зігнутий, довжина 4,1-7,9 мм. Кіль наявний, середньовиявлений. Зернівка червона, яйцеподібна, довжина 6,9-7,9, ширина 3,3-3,8 мм, товщина 2,6-3,1 мм. Маса 1000 зерен 43-47 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання високого врожаю надсильного зерна вирощувати слід по кращих попередниках з внесенням підвищених доз добрив та при зрошенні. Строки сівби та норми висіву загальноприйнятні для цієї культури.

Особливості сорту: має унікальне поєднання високого генетичного потенціалу продуктивності та високої і стабільної протягом зими морозостійкості. З нових інтенсивних сортів це найбільш озимий за тривалістю яровизаційного періоду. Відносно толерантний до ранніх та пізніх строків сіву.

ПИСАНКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ високопродуктивний за рахунок куцистості (620-840 продуктивних стебел на 1 м²) та крупності зерна (маса 1000 зерен 40,0-44,5 г). За роки державного сортовипробування урожай становив 5,45-10,78 т/га, що на 4,8-17,2% вище сортів-стандартів;
- ✓ відноситься до середньостиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду 279-283 днів;
- ✓ середньорослий (92-112 см), стійкий до вилягання, осипання та проростання в колосі;
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (8-9 балів);
- ✓ має польову стійкість (у балах) до борошнистої роси – 4-5, бурої – 4-5, жовтої – 6-7 та стеблової – 4-5 іржі. Толерантний до фузаріозу колоса (4-5 балів) та твердої сажки (4-5 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам до сильних пшениць. Вміст сирого протеїну 12,9-13,8%, клейковини 30,7-34,5%. Об'єм хліба 1380-1490 см³. Загальна оцінка хліба 4,8-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, по формі пірамідально-веретеноподібний, середньої щільності, довжиною 88-98 мм. Колоскова луска овально-яйцеподібної форми, довжиною 11,9-14,1 мм, шириною 3,8-4,2 мм. Плече піднесене, шириною 0,5-0,8 мм. Зубець прямий, довжина 3,1-4,9 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, яйцеподібної форми, довжина 7,3-7,7 мм, ширина 3,2-3,6 мм, товщина 2,5-3,9 мм. Маса 1000 зерен 40-44 г.

Агротехнічні вимоги: до попередників не вибагливий, проте добре реагує на підвищений агрофон, зрошення та підживлення посівів в період вегетації. Строки сівби та норми висіву звичайні і залежать від стану ґрунту та зони вирощування.

Особливості сорту: має ксероморфну структуру з високим рівнем адаптації до посушливих умов Степу. Відноситься до сортів інтенсивного типу з підвищеною витривалістю до низьких агрофонів та відхилень в технології вирощування. Відносно краще виносить ранні строки сівби.

ЗМІНА

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р. Рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу. За роки випробування в інституті (2002-2008 рр.) урожайність склала 6,43-9,42 т/га. За даними державного сортовипробування врожайність на 18-25% вища за показники сортів-стандартів;
- ✓ скоростиглий або середньоранній, яровизаційний період нетривалий, фотоперіодична чутливість слабка;
- ✓ морозо-, зимостійкість на рівні сорту-стандарту Вікторія одеська;
- ✓ добре адаптований до мінливих погодних умов;
- ✓ посухо- та жаростійкість високі;
- ✓ має високу стійкість до вилягання та осипання;
- ✓ стійкість до жовтої іржі 8-9 балів, до бурої іржі 6-7 балів, слабо уражується септоріозом, борошнистою россою, корневими гнилями та фузаріозом колоса.

Якість зерна: належить до екстрасильних сортів пшениці і за цією ознакою є одним з найкращих сортів вітчизняної селекції. Вміст білка 14,0-15,0%, клейковини 28,0-29,5%. Фізичні властивості тіста дуже високі ($W = 380-510$ о. а.), загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Рослини середньорослі. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності, солом'яно-білого кольору. У посушливі роки з підвищеною інсоляцією забарвлення колоса та соломини набувають бронзового відтінку. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колосова луска яйцеподібної форми, плече пряме, середньої ширини, у верхній частині колоса трохи підняте, у нижній трохи скошене. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазубрений. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для інтенсивних технологій вирощування. Добре реагує на азотні добрива (на 0,6 т/га при внесенні 0,1 т/га аміачної селітри). Негативно реагує на відхилення строків сівби від оптимальних у бік ранніх, але може використовуватися для пізніх та підзимних строків сівби.

Особливості сорту: добре адаптований до мінливих погодних умов півдня України, краще інших сортів переносить спеку та посуху. Рекомендується для вирощування переважно в південних регіонах.

ОКСАНА

екстра-м'якозерна червонозерна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: О.І. Рибалка, Д.В. Аксельруд, О.П. Боделан та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт спеціального призначення для кондитерського виробництва (печиво, тістечка, торти, крекери тощо);
- ✓ інтенсивного типу, високопродуктивний: за роки державного сортопробування середня врожайність становила 5,55-6,52 т/га, що на 0,20-0,50 т/га вище стандартів;
- ✓ середньостиглий. Вегетаційний період 276-280 діб;
- ✓ середньорослий (95-100 см). Характеризується підвищеною стійкістю до вилягання (9 балів), осипання та проростання зерна на пні;
- ✓ рівень зимо-, морозостійкості середній (6-7 балів);
- ✓ жаро-, посухостійкість високі;
- ✓ стійкий до комплексу найпоширеніших хвороб: бурої та стеблової іржі (6-7 балів), фузаріозу колоса і борошнистої роси (4-5 балів). Сприйнятливий до жовтої та твердої сажки (2-3 бали).

Якість зерна: відноситься до типу екстра-м'якозерної червонозерної озимої пшениці (ESRW). У порівнянні з хлібопекарською пшеницею має підвищені показники кондитерської якості: низьку питому вагу борошна (-10-15%), низьку водопоглинальну здатність борошна (-5%), низьку здатність поглинання борошном лужної води (-20,5%), підвищені лінійні розміри печива, пухкість та поліпшений аспект поверхні печива.

Апробаційні ознаки: Колос білий, остистий, циліндричний, середньої щільності, довжиною 10-11 см. Остюки у нижній та середній частинах колоса відсутні. Колоскова луска овально-яйцевидна, середніх розмірів, плече скошене (2,0-2,5 мм). Кіль середньовиражений. Зернівка яйцевидної форми, червона, за будь-яких умов не скловидна, середньої крупності (маса 1000 зерен 38-40 г). Борозенка зернівки неглибока. Ендосперм м'який.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування на середніх агрофонах. Норми висіву нижче загальноприйнятих на 30-40%. Строки сівби середньопізні та пізні. Обробка насіння фунгіцидами проти твердої сажки обов'язкова.

Особливості сорту: винятково м'яке зерно, сповільнений прохід борошна крізь сита при помелі зерна.

АНТОНІВКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О.Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ високопродуктивний за рахунок високої продуктивної кущистості (610-830 стебел на 1 м²), крупного добре озерненого колоса та крупного виповненого зерна (маса 1000 зерен 36,2-44,4 г). За роки державного сортопробування (2004-2006) врожайність складала 4,86-8,75 т/га, що вище сортів-стандартів на 0,49-0,60 т/га;
- ✓ середньостиглий. Вегетаційний період 280-285 днів;
- ✓ середньорослий – 92-96 см, стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (8-9 балів) та проростання зерна в колосі (8-9 балів);
- ✓ високозимостійкий (8-9 балів), посухостійкий (8-9 балів);
- ✓ характеризується польовою стійкістю до найбільш поширених захворювань (у балах): септоріозу колоса – 5-6, летючої та твердої сажки – 3-4, борошнистої роси – 4-5, добре вираженою стійкістю до бурої – 6-7 і стеблової іржі – 5-6 балів.

Якість зерна: відповідає вимогам щодо сильних пшениць. Вміст сирого протеїну 12,5-13,8%, сирій клейковини 28,4-33,6%, об'єм хліба 1420-1470 см³. Загальна оцінка хліба – 4,7-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, пірамідальної форми, середньої щільності (20-22 колоски на 100 мм стрижня), крупний, довжина колосу 100-110 мм. Ості білі, грубі, зазубрені, розміром 69,1-89,3 мм. Колоскова луска овальна, слабо опушена, довжина 13,4-15,5 мм, ширина 3,2-3,9 мм. Плече пряме, ширина 0,58-0,88 мм. Зубець колоскової луски прямий, довжина 3,5-5,0 мм. Кіль наявний, язичок короткий. Зернівка червона, видовжена, довжина 7,8-8,8 мм, ширина 3,2-3,8 мм, товщина 3,0-3,6 мм.

Агротехнічні вимоги: позитивно реагує на високий агрофон, в той же час забезпечує високу врожайність на низькому агрофоні та непарових попередниках. Строки сівби і норми висіву загальноприйняті для озимої м'якої пшениці.

Особливості сорту: вирізняється груповою стійкістю до захворювань – бурої, стеблової іржі, септоріозу та кореневих гнилей.

БЕЗМЕЖНА *екстрасильна пшениця*

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А.Литвиненко, Н.О.Гончарук, О.М.Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах і попередниках;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного сорто випробування (2006-2008 рр.) урожайність в середньому склала 6,47 т/га, що на 0,34 т/га або 5,5% вище національних стандартів. Має крупний продуктивний колос і високу куцистість;
- ✓ середньостиглий. Виколюється і досягає одночасно з Альбатросом одеським. Вегетаційний період 280-285 днів;
- ✓ середньорослий – 91-95 см, стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (8-9 балів) та проростання зерна в колосі (8-9 балів);
- ✓ висока морозо-, зимостійкість (8-9 балів);
- ✓ вирізняється винятково високою посухостійкістю (9 балів);
- ✓ має польову стійкість до основних захворювань (у балах): бурі іржі – 4-5, стеблової іржі – 4-5, летючої і твердої сажки – 3-4, борошнистої роси – 3-4.

Якість зерна: відноситься до групи екстрасильних пшениць. Вміст сирого протеїну 13,9-14,2%, сирі клейковини 29,0-32,3%, сила борошна 357-436 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна 1380-1420 см³, загальна оцінка хліба 4,8-5,3 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, циліндричний, середньощільний, остистий. Остюки білі, рівні довжини колоса, зазубрені. Колоскова луска овальної форми, плече її середніх розмірів, пряме. Зубець середніх розмірів, зігнутий. Кіль середньовиявлений, тупий. Зернівка червона, яйцеподібна, крупна. Боріздка мілка.

Агротехнічні вимоги: вирізняється підвищеною толерантністю до низьких агрофонів та відхилень в строках посіву від оптимальних. Має високу позитивну реакцію на внесення азотних добрив.

Особливості сорту: винятково висока витривалість до різних типів посухи.

ДЮК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. Рекомендований для розповсюдження у степовій зоні.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт високоінтенсивного типу;
- ✓ врожайність у державному сортовипробуванні склала 8,23-9,54 т/га (на 0,51-0,97 т/га вище сортів-стандартів), потенційна досягає 10,0 т/га;
- ✓ середньоранній за строками дозрівання;
- ✓ рівень морозостійкості вище середньої;
- ✓ посухо- та жаростійкість високі;
- ✓ короткостебловий (85-90 см), з високою стійкістю до вилягання, осипання та проростання насіння на пні;
- ✓ має польову стійкість до бурі та жовтої іржі (6-7 балів), стеблової іржі (5-6 балів). Середньо уражується летючою і твердою сажкою та борошною росюю.

Якість зерна: належить до сильних сортів пшениці. Вміст білка 13,2-14,3%, клейковини 27,4-28,5%, вихід борошна 74%. Фізичні властивості тіста високі ($W = 370-400$ о. а.), об'єм хліба із 100 г борошна 1380-1420 cm^3 , загальна оцінка хліба 4,6-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Рослина невисокого росту, стеблостій вирівняний, листя еректоїдного типу. Колос білого кольору, циліндричної форми, середньої довжини (9-10 см) та щільності (19-21 колосків на 10 см колосового стрижня). Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, цупкі. Колоскова луска ланцетоподібної форми. Зубець колоскової луски прямий, короткий (1,5-2,0 мм). Кіль добре виявлений, доходить до основи луски. Плече вузьке, скошене. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю, маса 1000 зернівок 36-42 г. Борозенка неширока та неглибока.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на поліпшення умов вирощування. Бажано застосовувати інтенсивну технологію, але сорт суттєво не знижує урожай і за звичайної технології. При кореновому підживленні та додаванні азоту в розчин при обробці рослин проти клопа-черепашки збільшує урожай та поліпшує властивості борошна.

Особливості сорту: степового екотипу, здатний менше реагувати на мінливі погодні умови, кущистість середня, а тому норму висіву при пізніх строках сівби можна збільшити на 5-10%.

ОТАМАН

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. Рекомендований для поширення в степовій зоні країни.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ належить до сортів універсального або напівінтенсивного типу;
- ✓ середня урожайність в дослідях з сортовипробування за п'ять років становила 7,82 т/га, що на 10,5% вище національного стандарту. Потенційна врожайність сягає 10,0 т/га;
- ✓ середньоранній за строками дозрівання;
- ✓ рослини середньорослі (100-105 см), стійкість до вилягання 4,5 бала;
- ✓ морозо-, зимостійкість вищі за середні показники сортів-стандартів;
- ✓ посухо- та спекостійкість високі;
- ✓ відрізняється високими показниками стійкості до впливу екстремальних чинників;
- ✓ стійкість до листостеблових хвороб: добра до бурої, жовтої іржі (7-8 балів), твердої сажки, слабо уражується борошнистою росюю, стебловою іржею, кореневими гнилями та фузаріозом колоса;
- ✓ стійкий до осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до сильних сортів пшениці. Фізичні властивості тіста високі ($W = 320-390$ о. а.). Вміст білка до 13,5%, клейковини – до 26,2%, загальна оцінка хліба 4,9-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності, солом'яно-білого кольору. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колоскова луска яйцеподібної форми, плече пряме, середньої ширини, у верхній частині колоса трохи підняте, у нижній – трохи скошене. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазубрений. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для загальноприйнятих технологій вирощування. Строки сівби та норми висіву звичайні для зони вирощування.

ТУРУНЧУК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу;
- ✓ за роки державного випробування його урожайність становила 6,32-9,28 т/га, що на 9-14% вище національного стандарту;
- ✓ середньоранній або скоростиглий;
- ✓ середньорослий (105-110 см), стійкий до вилягання та осипання;
- ✓ посухо- та спекостійкість високі, добре адаптований до умов Степу, переважно південного;
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середньої;
- ✓ стійкість до бурі, жовтої та стеблової іржі добра (6-7 балів), слабо уражується борошнистою россою, сажками, кореневими гнилями та фузаріозом колоса.

Якість зерна: належить до сильних сортів пшениці. Вміст білка 12,8-14,0%, клейковини 25,5-28,1%. Фізичні властивості тіста високі (W = 360-380 о. а.), загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності, солом'яно-білого кольору. Стебло та колос набувають бронзового забарвлення у роки з підвищеною інсоляцією. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колоскова луска яйцеподібна, плече пряме, середнє за шириною. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазублений. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю, борозенка неглибока.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для звичайних технологій вирощування. Небажано використовувати для ранніх строків сівби.

БУНЧУК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р. Рекомендований для посіву в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт високоінтенсивного степового еко типу, прийнятий за національний стандарт для короткостеблових сортів, придатний для вирощування на різних агрофонах. Урожайність 7,53-8,94 т/га за роки конкурсних випробувань в інституті формувалася за рахунок високої продуктивної кущистості (620-820 стебел на 1 м²) і високої озерненості (до 55-65 зерен в колосі). Бунчук перевищує за продуктивністю сорти-стандарту на 5,7-11,7%, максимальна урожайність – 10,25 т/га;
- ✓ відноситься до групи середньоранніх сортів, з тривалістю періоду вегетації 278-283 дні;
- ✓ короткостеблового типу (висота 85-95 см). Сійкий до вилягання (8-9 балів), осипання (8-9 балів) і проростання зерна на пні (8-9 балів);
- ✓ зимостійкість на рівні сорту-стандарту Альбатроса одеського (7-8 балів), висока посухо-, спекостійкість (8-9 балів);
- ✓ сорту притаманна групова стійкість до хвороб (у балах): бурої іржі – 7-8, борошністої роси – 6-7, септоріозу колоса – 5-6, сажкових – 3-4.

Якість зерна: відноситься до сильних сортів пшениці. Вміст білка 12,4-13,7%, клейковини 27,6-32,1%, сила борошна (W) 340-420 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна 1440-1720 см³, загальна оцінка хліба 4,8-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос циліндричної форми, довжиною 9,2-10,8 см, середньої щільності (18-22 членика на 10 см колоса). Ості цупкі, середньозазубрені. Колосова луска яйцеподібної форми, плече слабо скошене. Кіль добре виражений. Зубець короткий.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на підвищений агрофон, в тому числі на кращі попередники і підживлення мінеральними добривами.

Особливості сорту: еректоїдне розташування листя забезпечує рослині кращі освітлення і аерацію. У зв'язку з цим норму висіву можна збільшувати на 5-10%.

ЗАМОЖНІСТЬ

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу, універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ генетичний потенціал урожайності досягає 11,2-11,8 т/га. У державному сортовипробуванні в гостропосушливому 2007 р. вона склала в середньому 6,48 т/га, що на 0,41 т/га або 6,8% вище національних стандартів. Вирізняється крупним продуктивним колосом і крупним зерном;
- ✓ середньостиглий. Веgetаційний період 282-287 днів;
- ✓ середньорослий – 94-104 см, високостійкий до вилягання і осипання;
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середнього рівня;
- ✓ вирізняється винятково високою посухо-, жаростійкістю;
- ✓ характеризується польовою стійкістю до основних захворювань (в балах): бурої іржі – 5-6, стеблової іржі – 3-4, борошністої роси – 4-5, толерантний до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: хлібопекарські властивості відмінні, вміст білка 13,8-14,0, вміст сирової клейковини – 29,1-30,1%, сила борошна 280-398 о. а. Загальна хлібопекарська оцінка – 4,8-5,1 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричної форми, середньої щільності (20-22 колоска на 100 мм стрижня), довжиною 109-131 мм. Остюки білі, довжиною 52-65 мм. Колоскова луска яйцеподібної форми, довжина 10,9-15,1 мм, ширина 3,4-4,2 мм, має слабе опушення зовнішньої та внутрішньої поверхні. Зубець прямий, довжиною 2,8-5,3 мм. Плече пряме, шириною 0,6-1,1 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, овальної форми, довжиною 7,6-8,4 мм, ширина 3,4-3,9 мм, товщина 3,1-3,7 мм.

Агротехнічні вимоги: генетичний потенціал врожайності і якості зерна найбільш повно реалізується на високих агрофонах та при інтенсивній технології вирощування. Відносно краще реагує на ранні строки сівби.

Особливості сорту: вирізняється високою пластичністю, сталими врожайями в різних агрокліматичних умовах.

ЛИТАНІВКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ сорт здатний формувати високий урожай за рахунок вдалого поєднання високої куцистості (712-824 продуктивних стебел на 1 м²) і крупного, добре озерненого колосу (48-56 зерен в колосі). На високому агрофоні конкурсного сортовипробування в інституті його урожайність змінювалась в межах 7,63-11,48 т/га, що вище стандартів на 0,82-1,83 т/га або на 9,6-19,4%. У державному сортовипробуванні (2006-2008 рр.) при середній урожайності 6,29 т/га перевищив національні стандарти на 0,41 т/га або 7,0%;
- ✓ за вегетаційним періодом відноситься до середньостиглих, викалошується і дозріває на 3-4 дні пізніше Альбатроса одеського;
- ✓ середньорослий (96-114 см), високостійкий до вилягання, осипання та проростання на пні;
- ✓ морозо-, зимостійкість підвищена (7-9 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (7-8 балів);
- ✓ вирізняється груповою стійкістю до захворювань: борої іржі – 7-8 балів, стеблової іржі – 7-8 балів, борошнистої роси – 6-7 балів. Відносно стійкий до фузаріозу колоса, летючої сажки, середньосприйнятливий до твердої сажки.

Якість зерна: за всіма показниками досягає рівня сильних пшениць. У державному сортовипробуванні ці показники склали: вміст білка – 14,0%, клейковини – 30,1%, сила борошна – 305 о. а., загальна оцінка хліба – 4,6 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий (характерні добре виражені остюкоподібні відростки розміром 2,3-7,0 мм), циліндричної форми, середньої щільності (19-21 колосок на 100 мм стрижня), довжиною 98-109 мм. Колоскова луска яйцеподібна, має слабе опушення, довжина 9,5-10,2 мм, ширина 4,1-4,5 мм. Зубець прямиий, довжина 0,9-1,3 мм. Плече пряме, ширина 0,7-1,4 мм. Маса 1000 зерен 38,6-42,4 г.

Агротехнічні вимоги: вирізняється груповою стійкістю до захворювань і високою позитивною реакцією на підвищення агрофону, можна вирощувати як в умовах богари, так і при зрошенні за інтенсивною технологією.

Особливості сорту: має тривалий період спокою насіння – 45-50 дб. Високостійкий до проростання зерна в колосі при перестойі і випаданні дощів на дозрілу пшеницю.

ПОЛЬОВИК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт проміжного типу інтенсивності (універсальний) з добре вираженими ознаками степового еко типу;
- ✓ урожайність в сортовипробуваннях інституту досягала 7,34-8,25 т/га, що значно вище сортів-стандартів. У державному сортовипробуванні – 7,24-8,57 т/га, що на 6,1-12,7% вище стандартів. Висока урожайність формується за рахунок високої куцтності (до 600-700 продуктивних стебел на 1 м²) і добре вираженої озерненості в колосках колоса (3-4 зернівки в одному колоску);
- ✓ відноситься до групи середньоранніх сортів з тривалістю вегетаційного періоду 280-288 днів;
- ✓ стійкість до вилягання добра (4,5-5,0 бала), висота стебла 90-100 см;
- ✓ високі морозо-, зимостійкість (6-8 балів) та посухо-, спекостійкість (7-8 балів);
- ✓ стійкість (у балах) до твердої сажки – 7-8, бурої іржі – 8-9, стеблової іржі – 4-5, борошнистої роси – 6-7;
- ✓ стійкість до осипання і проростання зерна на пні висока.

Якість зерна: відноситься до сильних сортів пшениці. Вміст клейковини до 29,1-30,7%, білка – 13,7-14,1%, сила борошна (W) складає 340-400 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна 1520-1760 см³, загальна оцінка хліба 5,1-5,2 бала. Сорт продовольчого призначення.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос середньої щільності, циліндричної форми, середньої довжини (9,5-10,6 см). Колоскова луска овальної форми. Кіль доходить до основи луски. Плече пряме, слабоскошене. Зернівка середніх розмірів (маса 1000 зерен 36,7-43,4 г), борозенка неглибока.

Агротехнічні вимоги: універсальний сорт, добре адаптований для сівби по багатьох попередниках і в різні строки. Разом з тим добре реагує на внесення мінеральних добрив, особливо на азотні підживлення.

Особливості сорту: як сорт проміжного типу за інтенсивністю його можна використовувати для посіву по гірших попередниках і при пізніх строках сівби. Переваги над іншими сортами найбільше проявляються у посушливі роки.

БЛАГОДАРКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ генетичний потенціал урожайності досягає 11,5-12,0 т/га. У державному сортовипробуванні в гостропосушливому 2007 р. середня врожайність склала 6,50 т/га, що на 0,45 т/га або 7,4% вище національних стандартів. Поєднує високу продуктивну куцистість (780-920 продуктивних стебел на 1 м²) і крупний, добре озернений колос (62-82 зерен на колос);
- ✓ середньостиглий. Веgetаційний період 282-287 діб;
- ✓ середньорослий – 97-102 см, стійкий до вилягання, осипання та проростання зерна в колосі;
- ✓ вище середнього рівень морозо-, зимостійкості (7-8 балів);
- ✓ посухо-, жаростійкість підвищена (7-8 балів);
- ✓ характеризується польовою стійкістю до найбільш поширених хвороб (у балах): бурої іржі – 4-5, стеблової іржі – 4-5, борошнистої роси – 4-5, сажкових хвороб – 3-4, підвищена толерантність до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,7-15,1%, вміст клейковини 29,9-31,2%, сила борошна 390-474 о. а., загальна оцінка хліба 4,9-5,3 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос середньої щільності, білий, остистий, пірамідальної форми, крупний (101-136 мм). Остюки білі, розміром 64,6-88,0 мм. Колоскова луска яйцеподібна, має слабе опушення внутрішньої та зовнішньої поверхні, довжина 11,2-14,3 мм, ширина 3,6-4,3 мм. Плече колоскової луски пряме за формою, ширина 0,7-1,2 мм, зубець середньозігнутий, довжиною 3,8-4,6 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, видовжена: довжина 7,7-8,6 мм, ширина 3,5-3,8 мм, товщина 3,0-3,7 мм.

Агротехнічні вимоги: має високу позитивну реакцію на підвищення агрофону та відносно високу врожайність на низькому агрофоні і відхиленнях в технології вирощування.

Особливості сорту: забезпечує ефективну реалізацію всіх заходів інтенсифікації вирощування, придатний для умов зрошення.

БОРВІЙ

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування у степовій зоні України.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, з високою врожайністю та продуктивною кущистістю;
- ✓ середній врожай за роки конкурсного сортовипробування склав 6,71-9,67 т/га, що на 3,7-8,4% перевищує сорт-стандарт;
- ✓ середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 285-290 днів, але в деякі роки досягає одночасно зі скоростиглою групою сортів;
- ✓ морозостійкість на рівні Альбатроса одеського;
- ✓ зимостійкість, посухостійкість та спекостійкість високі;
- ✓ середньо уражується борошнистою россою, бурою та жовтою іржею, летючою і твердою сажками та фузаріозом колоса;
- ✓ стійкість до вилягання, осипання та проростання на пні висока.

Якість зерна: належить до сортів сильної пшениці. Сила борошна 390-495 о. а., вміст клейковини – 27,5-29,5%, білка – 13,0-14,0%, вихід борошна – 73%. Загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, відноситься до короткостеблового типу (90-95 см). Колос веретеновидний, середній за довжиною (7,5-9,0 см), щільний. Після дозрівання колос і стебло мають бронзовий відтінок. Колоскова луска яйцеподібна, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, середньої довжини. Плече вузьке, скошене або пряме, киль добре виявлений. Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, середньоупкі, солом'яно-жовті. Зерно червоне, середнє за крупністю (маса 1000 зерен 37-41 г), яйцеподібної форми, борозенка неглибока. Форма куща сланка. Листя середні за довжиною і шириною, яскраво-зеленого кольору. Відсутність воскового нальоту на листьях і стеблах – найбільш характерна ознака цього сорту.

Агротехнічні вимоги: інтенсивного типу, рекомендується для звичайних і кращих умов вирощування (інтенсивні технології, кращі попередники та на зрошенні). Добре окупує витрати при застосуванні високих доз азотних добрив. При зрошенні можливе внесення до 120 кг/га азоту. Негативно реагує на дуже ранні строки сівби. Рекомендується для вирощування у південній степовій зоні України.

ГОДУВАЛЬНИЦЯ ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;

✓ високий генетичний потенціал продуктивності завдяки поєднанню оптимальної продуктивної кущистості (680-760 продуктивних стебел на 1 м²) з крупним добре озерненим колосом (58-68 зерен в колосі). У станційних сортовипробуваннях інституту (2004-2008 рр.) урожайність на різних агрофонах складала 6,84-12,24 т/га, що вище національних стандартів на 8,4-24,7%. У державному сортовипробуванні (2007-2008 рр.) при середній урожайності 6,85 т/га перевершив національні стандарти на 9%;

✓ середньорослий (98-117 см), стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні;

✓ морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів), посухо-, жаростійкість високі (7-8 балів);

✓ стійкий до бурі і ржі (6-7 балів), середньосприйнятливий до борошнистої роси (4-5 балів), толерантний до фузаріозу колоса, летючої сажки.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць I-III класу. У держсортівипробуванні вміст білка склав 13,0-14,6%, клейковини 27,2-32,0%, сила борошна 285-419 о. а., загальна оцінка хліба – 4,4-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий (проявляються остюкоподібні відростки 2,0-2,5 мм), довжиною 90-108 мм, середньої щільності (20-21 колосок на 100 мм стрижня). Колоскова луска овальна, довжина 9,2-10,5 мм, ширина 3,7-4,8 мм. Плече пряме, ширина 0,7-0,9 мм. Зубець прямий, довжиною 0,8-1,2 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, овальної форми, довжина 7,1-8,1 мм, ширина 3,3-3,6 мм, товщина 2,9-3,4 мм. Маса 1000 зерен 42-44 г.

Агротехнічні вимоги: вирізняється винятково високою позитивною реакцією на підвищення агрофону, особливо на внесення азотних добрив. Максимальна віддача при вирощуванні за інтенсивною технологією – сорт слід використовувати, коли планується урожай 8,0-10,0 т/га. Строки сівби та норми висіву загальноприйнятні для озимої пшениці в зонах вирощування.

Особливості сорту: висока стійкість до осипання та проростання зерна в колосі при перестойі і випадінні дощів на дозрілу пшеницю. Тривалий період спокою насіння – 45-50 діб.

ЕПОХА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, М.Г. Максимов, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ вирізняється високою продуктивністю. За роки станційного сортопробування він перевершив при середній врожайності 7,24 т/га сорт Альбатрос одеський на 1,35 т/га і Куяльник на 0,35 т/га. Високий рівень урожайності забезпечується високою кущистістю (750-800 продуктивних стебел на 1 м²), крупним колосом (50-65 зерен в колосі). Генетичний потенціал урожайності сорту – 100-110 ц/га;
- ✓ вегетаційний період – 272-284 днів. Відноситься до середньостиглих, викашується і дозріває на 2-4 дні раніше Альбатроса одеського;
- ✓ середньорослого типу (92-104 см), високостійкий до вилягання;
- ✓ показав високий рівень морозостійкості (8-9 балів) при проморожуванні рослин в пучках при температурах -16...-18⁰С (86,8% живих рослин). Посухостійкість 8-9 балів. Добре витримав посуху 2007 р.;
- ✓ має польову стійкість до бурої іржі (5 балів), стеблової іржі (4 бали), жовтої іржі (4 бали), борошністої роси (5 балів).

Якість зерна: вирізняється оптимальним поєднанням властивостей клейковини – високої пружності і достатньої еластичності, що зумовлює виняtkово високі хлібопекарські властивості (вміст білка 13,6-14,2%, клейковини 29,5-33,4%, сила борошна 412-580 о. а., об'єм хліба 1480-1520 см³).

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос остистий, білий, з помірним восковим нальотом, довжиною 95-105 мм, середньої щільності (17-21 колосок на 100 мм стрижня). Ості білі, зазубрені, розходяться під кутом 45⁰, колоскова луска овальна, кіль наявний. Зубець колоскової луски ледь зігнутий, довгий. Плече пряме широке. Зернівка червона, овальної форми, середньої крупності. Маса 1000 зерен 35-40 г.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології.

Особливості сорту: проявив високу позитивну реакцію на високий фон мінерального азотного живлення (прибавка 26,5%).

ЖАЙВІР

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування у степовій зоні України.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу степової екології;
- ✓ середній врожай за роки конкурсного сортовипробування склав 7,93 т/га, що на 5,4% перевищує стандарти. Потенційна врожайність більше 10,0 т/га;
- ✓ середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 282-290 днів;
- ✓ морозостійкість вище середньої;
- ✓ стійкість до грибних захворювань висока (8-9 балів);
- ✓ зимостійкість, посухо- та спекостійкість високі;
- ✓ стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до сортів сильної пшениці. Сила борошна 320-514 о. а., вміст клейковини – 27,5-29,5%, білка – 13,0-14,0%, вихід борошна – 73%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, відноситься до середньорослого типу (85-100 см). Колос веретеноподібний, середньої та вище-середньої довжини і щільності. Після дозрівання колос і стебло мають бронзовий відтінок. Колоскова луска яйцеподібна з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, середньої довжини. Плече середньої ширини, пряме, у лусках з нижньої частини колоса воно слабо скошене, кіль добре виражений. Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, середньоупкі, солом'яно-жовті. Зерно червоне, середнє за крупністю (маса 1000 зерен 37-41 г), яйцеподібне, борозенка неглибока. Форма куща з осені сланка. Листя середні за довжиною і шириною, прапорцевий листок трохи звисаючий. Восковий наліт середньої інтенсивності.

Агротехнічні вимоги: високоінтенсивного типу, рекомендується для звичайних і кращих умов вирощування (інтенсивні технології, кращі попередники). Добре реагує на азотні добрива підвищенням урожайності та покращенням технологічних якостей зерна. Негативно реагує на дуже ранні строки сівби.

ЗАГРАВА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ сорт формує високий урожай за рахунок поєднання крупного, добре озерненого колосу (54-62 зерен в колосі) і високої кущистості (633-715 продуктивних стебел на 1 м²). За роки станційного випробування врожайність в середньому склала 7,43 т/га, що на 0,71 т/га (8,9%) вище національних стандартів. Генетичний потенціал сорту – 10,0-11,0 т/га;
- ✓ вегетаційний період 278-283 днів, середньостиглий;
- ✓ середньорослого типу (92-101 см), високостійкий до вилягання;
- ✓ характеризується підвищеною посухо-, жаростійкістю (9 балів) та морозостійкістю (7-8 балів);
- ✓ має польову стійкість до борошнистої роси (5-6 балів), бурої іржі (4-5 балів), стеблової іржі (5-6 балів).

Якість зерна: хлібопекарські якості відмінні – вміст білка 13,3-14,6%, сирої клейковини 28,5-33,5%, сила борошна 320-380 о. а., об'єм хліба 1180-1420 см³, загальна хлібопекарська оцінка 4,4-5,1 бала. Високий рівень хлібопекарських якостей визначається оптимальним сполученням пружності та еластичності тіста.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, нещільний, пірамідальної форми, довжиною 110-126 мм. Ості білі, довжиною 62-94 мм. Колоскова луска яйцеподібної форми, має слабок опущення внутрішньої та зовнішньої поверхні, довжина 13,3-20,4 мм, ширина 3,5-4,1 мм. Зубець прямий або ледь зігнутий, довжиною 6,1-10,2 мм. Плече піднесене, шириною 0,4-0,6 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, видовженої форми, довжина 7,3-8,9, ширина 3,4-3,7, товщина 3,1-3,5 мм.

Агротехнічні вимоги: за реакцією на агрофон відноситься до високоінтенсивного типу, тому реалізація високої продуктивності досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології.

Особливості сорту: проявив високу позитивну реакцію на фон мінерального азотного живлення. Добре виражені ознаки адаптивності забезпечують достатній рівень стабільності у варіюючих екологічних і агротехнічних умовах.

ІСТИНА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ за роки випробування в інституті урожайність склала в середньому 7,78 т/га, що на 0,62-0,94 т/га вище національних стандартів;
- ✓ вегетаційний період 276-282 днів, середньостиглий;
- ✓ середньорослого типу (92-98 см), стійкий до вилягання, виділяється високою стійкістю до осипання і проростання на пні;
- ✓ проявив високу стійкість до низьких температур (7-8 балів) та посухостійкість на всіх етапах онтогенезу;
- ✓ особливістю сорту є його висока стійкість до бурі, стеблової іржі та борошнистої роси (7-9 балів). Добре витримує середній і вище середнього рівень інфекційного навантаження.

Якість зерна: вміст білка 13,2-14,6%, сирової клейковини 26-34%, сила борошна 316-420 о. а.; об'єм хліба 1680-1700 см³. Загальна хлібопекарська оцінка 5,2 бала. Це типово сильна пшениця.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий або солом'яно-жовтий, середній за довжиною та щільністю. Колоскова луска овально-ланцетної форми, опушення слабке. Плече округле, середньої ширини. Кіль наявний. Зубець середньозігнутий, короткий. Зернівка червона, крупна.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на високий рівень азотного живлення (ріст врожайності на 24,5%) і проявляє середній рівень стабільності при посіві на різних попередниках і строках сіву.

Особливості сорту: відноситься до чистолінійних та відтворюється за традиційною і спрощеною схемою первинного насінництва.

МІСІЯ ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ генетичний потенціал урожайності складає 11,5-12,0 т/га. У державному випробуванні в гостропосушливих умовах 2007 року одержано середню врожайність 6,69 т/га, що на 0,49 т/га або 7,9% вище національних стандартів. Має високу продуктивну кущистість і формує крупне високонатурне зерно;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 283-287 діб;
- ✓ середньорослий (95-104 см), стійкий до вилягання (8-9 балів), осипання (7-8 балів);
- ✓ висока морозо-, зимостійкість (8-9 балів);
- ✓ винятково висока посухо-, жаростійкість (9 балів);
- ✓ польова стійкість до основних захворювань (в балах): бурі іржі – 5-6, стеблової іржі – 4-5, борошнистої роси – 4-5, сажкових хвороб – 4-5, септоріозу листя – 5-6. Витривалий до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,8-14,1%, вміст клейковини 28,0-29,5%, сила борошна 320-376 о. а., загальна оцінка хліба – 4,6-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, пірамідальний, середньої щільності, довжиною 92-100 мм. Остюки білі, цупкі, зазубрені, завдовжки 7-8 см, розташовані під кутом 40-45⁰, довжина 11,8-13,4 мм, ширина 4,0-4,5 мм. Плече пряме, ширина 1,1-1,4 мм. Зубець прямий, довжина 2,3-5,9 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, по формі видовжена: довжина 6,7-8,9 мм, ширина 3,6-4,1 мм, товщина 3,1-3,6 мм. Маса 1000 зерен 38-44 г.

Агротехнічні вимоги: максимальна реалізація генетичного потенціалу продуктивності досягається на високих агрофонах та при інтенсивній технології вирощування. Високий рівень адаптивних властивостей забезпечує стабільність урожайності та відносно високий її нижній поріг при будь-яких несприятливих умовах вирощування.

Особливості сорту: вирізняється винятково високою посухо-, жаростійкістю.

СЛУЖНИЦЯ ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук, та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ вирізняється високим генетичним потенціалом продуктивності за рахунок поєднання хорошої куцистості (624-786 продуктивних стебел/м²) та крупного високоозерненого колосу (52-62 зерен). За роки конкурсного сортовипробування в інституті урожайність на різних агрофонах склала 6,27-11,84 т/га, що вище національних стандартів на 7,2-21,3%. У державному сортовипробуванні (2007-2008 рр.) при середній урожайності 6,47 т/га перевершив національні стандарти на 0,60 т/га або 10,1%;
- ✓ середньостиглий, виколюється і дозріває на 2-3 дні пізніше Альбротса одеського;
- ✓ середньорослий (98-115 см). Стейкий до вилягання, осипання. Високостійкий до проростання на пні при перестойі і випадінні дощів. Тривалий період спокою насіння (45-50 діб);
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середньої (7-8 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (7-8 балів);
- ✓ Стейкий до бурой іржі (6-7 балів), середньосприйнятливий до борошнистої роси (4-5 балів), толерантний до стеблової іржі, фузаріозу колоса, летючої сажки, середньосприйнятливий до твердої сажки.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. У державному сортовипробуванні вміст білка склав 14,6-15,5%, клейковини 31,2-34,4%, сила борошна 285-526 о. а., загальна оцінка хліба 4,8-5,1 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий (наявні остюкоподібні відростки 3,6-8,0 мм), циліндричний, щільність середня (19-21 колосок/100 мм стрижня), довжиною 98-107 мм. Колоскова луска овальна, слабо опушена, довжина 9,2-10,3 мм, ширина 3,6-4,1 мм. Зубець прямий, довжина 0,8-0,9 мм. Плече пряме, скошене, ширина 0,7-1,1 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, овально-яйцеподібна, довжина 6,3-7,2 мм, ширина 3,1-3,6 мм, товщина 2,6-3,1 мм. Маса 1000 зерен 42,5-43,4 г.

Агротехнічні вимоги: Для реалізації потенціалу продуктивності слід розміщувати на кращих попередниках, вирощувати за інтенсивною технологією. Строки сівби та норми висіву звичайні, залежать від стану ґрунту та зони вирощування.

УЖИНОК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах України.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, степової екології;
- ✓ за даними державного сортовипробування урожайність склала у Степу 7,43 т/га (+1,55 т/га до стандарту), Лісостепу – 6,90 т/га (+0,49 т/га), Поліссі – 6,11 т/га (+0,80 т/га). У дослідах інституту сорт досягав урожайності 10,0 т/га;
- ✓ за тривалістю вегетаційного періоду – середньоранній;
- ✓ морозостійкість вище середньої;
- ✓ стійкість до грибних захворювань підвищена;
- ✓ зимостійкість добра;
- ✓ посухостійкість і спекостійкість високі;
- ✓ стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до сортів сильної пшениці. Сила борошна 310-390 о. а., вміст клейковини – 26,5-28,2%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, висота рослин 85-95 см. Колос веретеноподібний, середньої довжини та щільності. Після дозрівання колос та стебло мають солом'яно-жовтий відтінок. Колоскова луска яйцеподібна, з добре виявленою нервацією. Плече вузьке, скошене, пряме у лусках середньої частини колоса, кіль добре виражений. Зубець колоскової луски ледь зігнутий, короткий. Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, середньоцупкі, солом'яно-жовті. Зерно червоне, середнє за крупністю (маса 1000 зерен 37-41 г), яйцеподібне, борозенка неглибока. Форма куща з осені сланка. Листя середні за довжиною і шириною, прапорцевий листок слабозвисаючий. Восковий наліт середньої інтенсивності.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування за інтенсивною та звичайною технологіями. Добре реагує на азотні добрива підвищенням урожайності та покращенням технологічних якостей зерна. Середньочутливий до змін строків сівби.

ВАТАЖОК

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу степової екології;
- ✓ за роки конкурсного сортовипробування урожайність склала 7,97-8,87 т/га (на 0,68-1,01 т/га вище стандартів). Потенційна врожайність перевершує 10,0 т/га. СОРТУ властива висока озерненість колоса;
- ✓ за тривалістю вегетаційного періоду середньоранній (278-285 діб);
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середньої;
- ✓ стійкість до грибних захворювань підвищена;
- ✓ добре адаптований до екстремального впливу абіотичних та біотичних чинників;
- ✓ напівкарлик, високостійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до сортів сильної пшениці. Сила борошна 320-370 о. а., вміст клейковини 28,3-28,9%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, відноситься до короткостеблового типу (85-90 см). Колос веретеноподібний, середньої довжини та щільності. Після дозрівання колос та стебло мають світло-жовте забарвлення. Стебло середньої товщини, невиповнене. Колос майже не поникає. Колоскова луска яйцеподібна або трохи видовжена, з добре виявленою нервацією. У середній частині колоса плече луски середнє, слабо скошене, кіль добре виражений. Зубець колоскової луски ледь зігнутий, середній за довжиною. Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, середньо-цупкі, солом'яно-жовті. Зерно червоне, середнє за крупністю (маса 1000 зерен 35-40 г), яйцеподібне, борозенка неглибока. Форма куща сланка. Листя середні за довжиною і шириною. Восковий наліт середньої інтенсивності.

Агротехнічні вимоги: високоінтенсивного типу, рекомендується для вирощування за інтенсивною та звичайною технологіями, а також на зрошенні. Добре реагує на азотні добрива підвищенням урожайності та покращенням технологічних якостей зерна. Середньочутливий до змін строків сіви.

ГОЛУБКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ високу продуктивність забезпечують висока куцистість (760-826 продуктивних стебел на 1 м²) та крупний, добре озернений колос (62-68 зерен). За роки державного сортовипробування (2009-2010 рр.) при середній врожайності 8,12 т/га перевершив національні стандарти на 0,63-0,94 т/га (8,4-13,1%);
- ✓ скоростиглий (виколюється і дозріває на 2-3 дні раніше сорту Куяльник);
- ✓ середньорослий (86-92 см), високостійкий до вилягання (8-9 балів), осипання (7-8 балів) та проростання на пні (5-6 балів);
- ✓ морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів), посухо-, жаростійкість висока (8-9 балів);
- ✓ польова стійкість до захворювань (у балах): летючої і твердої сажки – 5-6, бурой іржі – 4-5, борошнистої роси – 5-6.

Якість зерна: має відмінні показники якості зерна сильної пшениці. Вміст білка – 13,2-13,8%, сирого клейковини – 28,3-32,4%, сила борошна – 290-335 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна – 1380-1420 см³, загальна хлібопекарська оцінка – 4,4-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, пірамідальної форми, середньої довжини (9,8-10,8 см) і щільності (21-23 членика на 10 см стрижня). Остюки цупкі, зазубрені, розходяться під кутом 40-45°. Колоскова луска овальна (довжина без зубця 9,2-9,6 мм, ширина 3,8-4,4 мм). Кіль слабо виявлений, плече пряме, вузьке (0,5-0,6 мм). Зубець довгий (3,6-3,7 мм), прямий. Зернівка червона, овальної форми, середньої крупності (довжина 6,4-6,8 мм, ширина 3,2-3,4 мм, відношення довжини до ширини 1,98-2,19), боріздка неглибока.

Агрономічні вимоги: має високу позитивну реакцію на підвищення агрофону (K = 8,6-9,3), витривалий до низьких і середніх агрофонів.

Особливості сорту: виражена ксероморфна структура, максимально адаптований до посушливих умов вирощування. У зв'язку з підвищеною потребою в яровизації (54-56 діб) відносно краще переносить ранні строки сівби.

ЖУРАВКА ОДЕСЬКА

екстрасильна пшениця для непарових попередників

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ універсального типу для вирощування на різних агрофонах;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного сорто випробування (2009-2010 рр.) забезпечив урожайність в середньому 7,62 т/га, що на 0,58 т/га (7,2%) вище національних стандартів. Вирізняється високою продуктивною кущистістю (720-810 продуктивних стебел на 1 м²). Колос середньої величини, добре озернений (46-58 зерен в колосі);
- ✓ середньоскоростиглий, вегетаційний період 276-283 дні;
- ✓ середньорослий (102-107 см). Стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (7-8 балів), до проростання зерна на пні (7-8 балів);
- ✓ підвищена морозо-, зимостійкість (8-9 балів), винятково висока посухостійкість (9 балів), має ксероморфну структуру;
- ✓ польова стійкість до борошнистої роси (5-6 балів), бурої іржі (4-5 балів).

Якість зерна: відноситься до групи екстрасильних пшениць. Вміст білка 13,4-13,8%, сироті клейковини 29,5-34,6%, сила борошна 380-420 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна 1460-1480 см³, загальна оцінка хліба 4,6-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, остистий, пірамідальної форми, середньої довжини (9,6-10,2 см), середньої щільності (21-23 члеників на 10 см стрижня). Колоскова луска овальна, середніх розмірів (довжина без зубця 8,5 мм, ширина 4,0 мм), нервація виявляється слабо. Зубець колоскової луски прямиий, короткий (1,8-2,1 мм). Плече колоскової луски пряме, шириною 0,6-0,7 мм. Кіль слабо виявлений. Зернівка червона, середніх розмірів (довжина 6,6-7,3 мм; ширина 3,2-3,7 мм, відношення довжини до ширини 2,1), боріздка зернівки неглибока, коротка.

Агротехнічні вимоги: для реалізації високого генетичного потенціалу врожайності та якості зерна сорт слід розміщувати на кращих попередниках і вирощувати за інтенсивною технологією.

Особливості сорту: вдало поєднує високу продуктивність, відмінні показники якості зерна та стійкість до екстремальних умов посухи.

ЗОРЕПАД

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу, з потенціалом продуктивності до 9,5-10,5 т/га та доброю стійкістю до біотичних і абіотичних стресових факторів;
- ✓ жаростійкість та посухостійкість високі;
- ✓ середньоранній, колоситься на день раніше сорту-стандарту. Чутливість до фотоперіоду низька, потреба в яровизації середня;
- ✓ морозостійкість вище середньої;
- ✓ стійкість до хвороб: висока до бурої іржі (5-6 балів), жовтої іржі (7-8 балів), борошнистої роси (5-6 балів); підвищена до септоріозу та фузаріозу (по 4-5 балів);
- ✓ високостійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до екстрасильних сортів пшениці, за цим показником – один з кращих сортів в Україні. Сила борошна до 480-510 о. а., вміст білка до 13,2-13,8%, клейковини – 27,3-30,2%. Загальна оцінка хліба 5,0-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, середньорослий (85-105 см), колос веретеноподібний, не щільний (18-20 колосків на 10 см довжини). Колоскова луска яйцеподібно-овальної форми, середніх розмірів. Зубець колоскової луски короткий, прямий, плече середньої ширини, кіль не зазубрений, зубці лише у верхній його частині, доходить до основи луски. Остюки середньої довжини і цупкості, розходяться в сторони. Зерно червоне, не крупне (маса 1000 шт. 38-42 г), яйцеподібної форми, борозенка неширока, неглибока. Форма куща напіврозлога, кущистість вище середньої – 2-3 продуктивних стебла на рослину. Схильний до утворення зерен в 3-4 квітках колосків.

Агротехнічні вимоги: добре пристосований для вирощування як за інтенсивною, так і за звичайною технологіями. Негативно реагує як на дуже ранні, так і на пізні строки сівби. Кращі попередники – чисті та зайняті пари, зернобобові та просапні культури, багаторічні трави, які рано звільняють поле. Один з найбільш придатних сортів для отримання високоякісного продовольчого зерна. Дуже добре реагує на підживлення азотними добривами. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри прибавка врожаю складає до 0,7-0,8 т/га.

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

екстрасильна пшениця

з комплексною стійкістю до захворювань

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: Л.Т. Бабаянц, М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу, короткостебловий (86-92 см), стійкий до вилягання і осипання;
- ✓ високорожайний – у держсортівипробуванні (2009-2010 рр.) урожайність склала в середньому 8,68 т/га, що вище національних стандартів на 0,73-0,94 т/га (12,2-13,2%). Virізняється високою продуктивною куцистістю (816-965 продуктивних стебел на 1м²);
- ✓ середньостиглий – період вегетації складає 277-279 днів;
- ✓ підвищена морозостійкість (7-8 балів), висока посухостійкість (8-9 балів);
- ✓ добре виражена комплексна стійкість до хвороб: бурої іржі (6-7 балів), стеблової іржі (6-7 балів), жовтої іржі (6-7 балів), борошнистої роси (8-9 балів), септоріозу (6 балів), фузаріозу колосу (5-6 балів), твердої сажки (9 балів). У сорту ідентифікована чужорідна транслокація, що в певній мірі відбивається на стійкості до захворювань і дещо знижує технологічні показники борошна.

Якість зерна: цінна пшениця за якістю зерна. Вміст білка 12,8-13,6%, клейковини 29,3-32,7%, сила борошна 236-290 о. а., загальна хлібопекарська оцінка 3,8-4,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Остюки довгі, зазубрені. Колос білий, пірамідальної форми, середній за довжиною (9,4-10,2 см, середньої щільності (21-23 членика на 10 см стрижня). Колоскова луска яйцеподібна, довжина без зубця 9,5-9,6 мм, ширина 4,0-4,3 мм. Зубець прямий, середньої довжини (4,0-4,6 мм). Плече колоскової луски пряме, ширина 0,5-0,6 мм. Зернівка овальної форми, довжина 7,8-8,5 мм, ширина 3,4-3,5 мм, відношення довжини до ширини 2,2-2,4.

Агротехнічні вимоги: вирізняється високою позитивною реакцією на підвищення агрофону (K=9,6-12,4). Найбільша реалізація потенціалу продуктивності досягається при інтенсивній технології вирощування і при зрошенні. Сорт витримує загущені посіви і збільшує урожайність з підвищенням норм висіву до 5,5-6,0 млн схожих зерен/га.

пшениця м'яка озима

ЛАСТІВКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

з комплексною стійкістю до захворювань

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: Л.Т. Бабаянц, М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на високих агрофонах;
- ✓ високоврожайний. У державному сортовипробуванні (2009-2010 рр.) забезпечив урожайність в середньому 7,84 т/га і перевершив національні стандарти на 0,52-0,83 т/га або на 7,5-9,8%. Формує крупне (маса 1000 зерен 42-46 г), добре виповнене зерно. Продуктивна кущистість середня (680-765 продуктивних стебел на 1 м²);
- ✓ середньостиглий. Період вегетації складає 275-278 днів;
- ✓ відносно високорослий (111-124 см), стійкий до вилягання (8-9 балів);
- ✓ підвищена морозостійкість (7-8 балів), висока посухостійкість (8-9 балів);
- ✓ сорт проявляє комплексну стійкість до хвороб: бурої іржі (5-6 балів), стеблової іржі (7-8 балів), борошнистої роси (8-9 балів), септоріозу (5-6 балів), фузаріозу колоса (5-6 балів), твердої сажки (8-9 балів).

Якість зерна: сильна пшениця. Вміст білка 13,3-14,2%, вміст сирової клейковини 30-34%, сила борошна 360-420 о. а., об'єм хліба 1620-1680 см³, загальна хлібопекарська оцінка 5,0-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, довгий (11-12 см), пірамідальної форми, середньої щільності (21-23 членики на 10 см стрижня). Форма колоскової луски яйцеподібна (довжина без зубця 9,3-9,8 мм, ширина 3,9-4,3 мм). Зубець колоскової луски прямий, середній за довжиною (3,9-4,3 мм). Плече колоскової луски пряме, ширина плеча 0,4-0,5 мм. Зернівка овальної форми, довжина 8,3-8,5 мм, ширина 3,3-3,4 мм, відношення довжини до ширини 2,3-2,6.

Агротехнічні вимоги: сорт має високу позитивну реакцію на підвищення агрофону, але відносно витривалий на низьких агрофонах і непарових попередниках.

Особливості сорту: відносно витривалий, має комплексну стійкість до захворювань і підвищену конкурентну здатність у біоценозі з бур'янами, придатний для екологічно чистих технологій (органічного землеробства).

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:<http://sgi.in.ua> E-mail:sgi-uaan@ukr.net

ЛЕБІДКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування у степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, універсального використання на різних агрофонах;
- ✓ врожайність висока. У державному сортовипробуванні (2009-2010 рр.) збір зерна в середньому склав 8,44 т/га, що на 0,70-1,83 т/га (9,2-23,4%) вище національних стандартів;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 276-280 днів;
- ✓ середньорослий (95,3-102,3 см), стійкий до вилягання, практично не осипається і не проростає на пні при перестойі;
- ✓ рівень морозо-, зимостійкості вище середньої (6-7 балів), посухостійкість висока (8-9 балів);
- ✓ стійкий до бурї іржі (5-6 балів), середньо уражається борошнистою росю (4-5 балів), витривалий до фузаріозу колоса, середньосприйнятливий до жовтої іржі.

Якість зерна: сильна пшениця. Вміст білка 12,8-13,6%, клейковини 26-28%, сила борошна 320-386 о. а., об'єм хліба із 100 г борошна 1320-1410 см³, загальна оцінка хліба 4,4-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс, колос білий, циліндричної форми, довгий 10,3-11,8 см, середній за щільністю (23-25 члеників на 10 см стрижня). У верхній частині колосу є остюкоподібні відростки завдовжки 2,2-2,5 см. Колоскова луска овальної форми, середніх розмірів (довжина без зубця 8,2-8,7 мм; ширина 3,7-4,0 мм) Зубець колоскової луски короткий 0,6-0,7 мм. Кіль середньовиявлений. Зернівка яйцеподібної форми, червона, середньої крупності (довжина 6,6-6,8 мм; ширина 3,4-3,5 мм; відношення довжини до ширини 1,7-1,9).

Агротехнічні вимоги: висока позитивна реакція на підвищення агротехнічного фону (K = 8,4-9,6). Генетичний потенціал сорту проявляється при інтенсивних технологіях вирощування.

Особливості сорту: характеризується тривалим періодом післязбирального спокою (60-65 діб) та у зв'язку з цим високою стійкістю до проростання на пні при перестойі в умовах підвищеної вологості.

НЕБОКРАЙ

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ короткостебловий, інтенсивного типу. Високоврожайний, урожайність в конкурсних випробуваннях складала 8,63-9,48 т/га, що на 0,57-0,74 т/га перевищує стандарти;
- ✓ середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 288-290 діб; з середньою потребою в яровизації та низькою чутливістю до фотоперіоду;
- ✓ морозостійкість вище середньої (5-6 балів), посухо- та спекостійкість високі (7-8 балів);
- ✓ висока стійкість до борошнистої роси (7 балів), бурої іржі (8 балів), жовтої іржі (8-9 балів) летючої сажки (8-9 балів), вища за середню – до септоріозу (6-7 балів), фузаріозу (5 балів), твердої сажки (4-5 балів);
- ✓ стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до екстрасильних сортів пшениці (сила борошна 410-490 о. а.), оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, висота рослини 95-105 см, продуктивна кушистість підвищена (до 3-4 стебел на рослину). Колос білий, веретеноподібної форми, середньої щільності, довжиною 8-10 см. Остюки середньої довжини та цупкості, колоскова луска яйцеподібно-овальної форми з середньовираженою нервацією, зубець короткий, прямий. Плече середньої ширини, слабо скошене. Зернівка червона, яйцеподібно-овальна. Маса 1000 зерен 38-42 г.

Агротехнічні вимоги: придатний для інтенсивних технологій вирощування. Добре реагує на внесення мінеральних та органічних добрив. Підживлення азотом в дозі 60-90 кг/га в д. р. підвищує врожай на 0,4-0,6 т/га, вміст білка на 1,4-1,6% і силу борошна на 100 о. а. На дуже ранній строк сіви реагує негативно.

ПИЛИПІВКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко, Т.П. Нарган, М.Ю. Наконечний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ напівінтенсивного типу, степової екології, урожайність 7,24-8,09 т/га, що на 6,9% вище стандарту Одеська 267;
- ✓ середньоранній, колоситься та дозріває на 1-2 доби раніше Одеської 267;
- ✓ тривалість яровизаційного періоду та фотоперіодична чутливість середні;
- ✓ посухостійкість вище середньої, морозо-, зимостійкість високі;
- ✓ стійкість до летючої сажки – 8 балів, жовтої іржі – 7 балів, септоріозу – 6-7 балів, фузаріозу колосу – 5-6 балів;
- ✓ стійкий до проростання зерна на пні;
- ✓ стійкість до вилягання – вище середньої.

Якість зерна: належить до сильних сортів пшениці, сила борошна 280-450 о. а., вміст білка 12,5-14,0%, об'єм хліба 1480 см³, загальна оцінка хліба 4,8-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, середньорослий, висота рослини 110-120 см. Колос веретеноподібний, середньої щільності та довжини, після дозрівання світло-білого кольору. Остюки середні за розміром, розходяться в сторони, не цупкі. Колоскові луски овально- яйцеподібні, зубець короткий (2 мм), нервація добре виражена, киль доходить до основи луски, плече середньої ширини, пряме або трохи скошене. Зерно червоне, овальне. Маса 1000 зерен 38-40,5 г.

Агротехнічні вимоги: найбільш придатний для використання при звичайних технологіях вирощування по гірших попередниках. На відміну від сортів інтенсивного типу менш чутливий до зміщення строків сівби як у бік ранніх, так і пізніх. На збіднених на поживні речовини полях добре реагує на підживлення мінеральними добривами підвищенням урожайності та покращенням якості зерна. Дуже великі дози азотних добрив можуть викликати вилягання посіву.

Новинка 2012 року

пшениця м'яка озима

ВИХОВАНКА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р. для вирощування на всій території країни.

Автори: Л.Т. Бабаянц, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ універсального типу для вирощування на різних агрофонах;
- ✓ високоврожайний. У несприятливих за погодними умовами 2010-2012 рр. у державному випробуванні урожайність склала 5,04-9,84 т/га. Найбільші прибавки над національними стандартами отримані в лісостеповій і поліській зонах (5,6-16,8%), значно менші в степовій зоні – 0,6%). Вирізняється підвищеною кущистістю (620-618 продуктивних стебел на 1 м²) і продуктивним колосом;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 284-288 діб, з продовженим міжфазним періодом виколошування-дозрівання (32-34 доби);
- ✓ короткостебловий (82-92 см), з пружною соломиною середньої товщини, що зумовлює високу стійкість до вилягання. Стійкий до осипання і проростання на пні;
- ✓ морозо-, зимостійкість висока (8-9 балів), посухо-, жаростійкість підвищена;
- ✓ групова стійкість до хвороб (в балах): бурої (9), стеблової (7-8), жовтої (5-6) іржі; всіх видів сажкових хвороб (5-7 балів), септоріозу (8-9), фузаріозу колосу (6-8).

Якість зерна: відноситься до сильних пшениць за всіма показниками якості зерна: маса 1000 зерен 38-44 г, вміст білка 13,8-14,6%, вміст клейковини 32-34%, сила борошна 414-436 о. а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, пірамідальної форми, середній за довжиною (9,3-10,8 см), середньої щільності (19-24 членика на 10 см стрижня). Колоскова луска яйцеподібна, довжина без зубця 9,4-9,5 мм, ширина 3,8-4,2 мм. Плече колоскової луски пряме, шириною 0,5-0,6 мм. Зубець ледь скошений, середньої довжини (3,6-4,3 мм). Зернівка видовженої форми (довжина 7,8-8,3 мм; ширина 3,2-3,4 мм; відношення довжини до ширини 2,41-2,52).

Агротехнічні вимоги: висока позитивна реакція на підвищення агрофону разом з груповою стійкістю до хвороб дають можливість ефективно вирощувати сорт при інтенсивній технології та на зрошенні.

Особливості сорту: висока морозо-, зимостійкість та посухо-, жаростійкість забезпечують витривалість до екстремальних умов вирощування.

Новинка 2012 року
пшениця м'яка озима
ЗАДУМКА ОДЕСЬКА
екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р. для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, універсального використання на різних агрофонах (тип сорту Лада одеська);
- ✓ високоврожайний. У державному сортовипробуванні в жорстких погодних умовах 2010-2012 рр. урожайність змінювалась в межах 5,29-9,62 т/га, що вище національних стандартів на 2,2-12,6%. Viriznyetsya підвищеною кущистістю (719-806 продуктивних стебел на 1 м²) при середній продуктивності колосся;
- ✓ середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 278-282 дні при середній потребі в яровизації (40 діб) і низькій чутливості до фотоперіоду;
- ✓ короткостебловий (84-96 см), соломина середньої товщини, пружна, що забезпечує високу стійкість до вилягання (7-8 балів). Стійкий до осипання (7-8 балів) та проростання на пні (7-8 балів);
- ✓ морозо-, зимостійкість підвищена (7-8 балів), посухо-, жаростійкість висока (8-9 балів);
- ✓ витривалий до ураження основними захворюваннями: бурюю іржею (4-5 балів), борошнистою росою (5-6 балів), летючою і твердою сажкою (4-5 балів).

Якість зерна: за даними лабораторії якості зерна Інституту експертизи сортів рослин України сорт Задумка одеська має високі показники якості зерна екстрасильної пшениці: маса 1000 зерен 36-38 г, вміст білку 13,9-14,1%, клейковини 29,1-30,6%, сила борошна 407-419 о. а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, веретеноподібної форми, середньої щільності, довжиною 7-9 см. Остюки середньої довжини, цупкі, зазубрені. Колоскова луска овальної форми (довжина 8,4-8,7 мм, ширина 3,4-3,6 мм). Кіль слабо виявлений, плече слабо скошене, вузьке 0,50-0,54 мм), зубець довгий (3,5-3,8 мм), ледь зігнутий. Зернівка червона, овальної форми, середньої крупності (довжина 5,8-6,2 мм, ширина 3,2-3,5 мм), боріздка неглибока.

Агротехнічні вимоги: сорт має високу продуктивну кущистість і при достатньому зволоженні ґрунту для отримання повноцінних сходів не слід підвищувати норму висіву більше 4,5 млн схожих зерен на 1 га.

Особливості сорту: вирізняється підвищеною потребою в яровизації (45 діб) і відносною чутливістю до фотоперіоду, що при підвищеній морозостійкості забезпечує стабільну перезимівлю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:http://sgi.in.ua E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2012 року

пшениця м'яка озима

ЛІРА ОДЕСЬКА

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р. для вирощування на всій території країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ універсального типу для різних агрофонів (тип сорту Антонівка);
- ✓ високоврожайний. У посушливі роки (2010-2012 рр.) у державному сортовипробуванні максимальна урожайність склала 10,04 т/га, при середній величині у різних агроекологічних зонах 5,17-6,36 т/га, що вище національних стандартів на 3,2-16,8%. Вирізняється крупним (11-12 см), добре озерненим колосом (64-72 зерен) з хорошою куцистістю (680-710 продуктивних стебел на 1 м²);
- ✓ середньостиглий. Вегетаційний період 282-285 днів (рівний сорту Антонівка);
- ✓ короткостебловий (86-92 см), з товстим міцним стеблом, що забезпечує високу стійкість до вилягання (9 балів). Стійкий до осипання (8 балів) та проростання на пні (7-8 балів);
- ✓ Морозо-, зимостійкість підвищена (7-8 балів), посухо-, жаростійкість висока (8-9 балів);
- ✓ Польова стійкість до захворювань (у балах): бурої іржі – 5-6, борошнистої роси – 5-6, летючої і твердої сажки – 4-5.

Якість зерна: за даними лабораторії якості зерна Інституту експертизи сортів рослин України сорт Ліра одеська вирізняється підвищеними показниками якості зерна сильної і надсильної пшениці: маса 1000 зерен – 38,8-42,4 г; вміст білка 14,2-14,4%, сирової клейковини 29,5-33,1%, сила борошна 390-418 о. а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, циліндричної форми, середньої щільності (20-22 колоски на 100 мм стрижня), крупний (110-112 мм). Остюки середньої довжини (68-89 мм) зазубрені. Колоскова луска овальна, довжина 13,2-15,4 мм, ширина 3,2-3,8 мм. Плече пряме, ширина 0,6-0,8 мм. Зубець колоскової луски ледь зігнутий, довжина 3,2-5,1 мм. Кіль наявний, язичок короткий. Зернівка червона: довжина 7,8-8,9 мм, ширина 3,1-3,6 мм, товщина 2,8-3,7 мм.

Агротехнічні вимоги: сорт показує високу позитивну реакцію на підвищення мінерального азотного живлення (К = 10,4-13,6).

Особливість сорту: високий генетичний потенціал продуктивності поєднується з підвищеною пластичністю та витривалістю до біотичних і абіотичних стресових факторів.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2013 року

пшениця м'яка озима

ГУРТ

сильна пшениця

**У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.
Рекомендований для степової, лісостепової зони та Полісся**

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт належить до чітко вираженого степового екотипу;
- ✓ сорт короткостебловий інтенсивного типу, висота рослини 93-100 см;
- ✓ середня врожайність за роки випробування в інституті склала 8,13 т/га, що на 0,48-0,69 т/га більше кращих показників сортів-стандартів. Генетичний потенціал сорту перевершує 10,0 т/га.
- ✓ за тривалістю вегетаційного періоду Гурт належить до середньоранніх сортів (280-285 днів);
- ✓ морозо- зимостійкість вищесередня;
- ✓ посухостійкість та спекостійкість високі;
- ✓ стійкість до вилягання та висипання добрі;
- ✓ сорт стійкий до борошнистої роси, толерантний до враження іншими грибними хворобами;

Якість зерна: сорт належить до сильних сортів пшениці, „сила” борошна до 350-420 о. а., загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум, куц з осені слакий або трохи стирчащий. Стеблостій вирівняний, прямостоячий або трохи розлогий, колос веретеноподібний, середньої щільності (22-24 члеників колосового стрижня на 10 см довжини), соломино-жовтого кольору. Ості середніх розмірів та цупкості, розходяться в сторони. Колоскова луска яйцеподібно-овальної форми, середня за довжиною та шириною. Кіль добре визначений, доходить до основи луски, зазубрений лише у верхній частині. Кільовий зубець прямий, гострий, тонкий середньої довжини. Плече луски пряме у нижній частині колосу трохи скошене. Зернівка овально-яйцеподібна, забарвлення червоне середніх розмірів.

Агротехнічні вимоги: сорт найбільш придатний для вирощування за інтенсивною технологією, але при звичайній технології не поступається за врожайністю та якістю зерна перед іншими кращими сортами. Дуже добре реагує на підживлення азотними добривами. При внесенні до 90 кг/га д.р. добре підвищується урожайність, а у більш високих дозах значно покращується якість зерна.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:<http://sgi.in.ua> E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2013 року

пшениця м'яка озима

ХИСТ

сильна пшениця

**У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.
Рекомендований для степової зони України**

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт належить до степового, південного екотипу, з найбільш чітко вираженою посухостійкістю та спекостійкістю;
- ✓ середня врожайність за роки випробування в інституті склала 7,65 т/га. В посушливі роки перевершення над показниками сортів-стандартів складають 0,8-0,95 т/га. Генетичний потенціал сорту близько 10,0 т/га.
- ✓ короткостебловий сорт інтенсивного типу, висота рослини 87-95 см;
- ✓ морозо- зимостійкість вищесередня;
- ✓ стійкість до вилягання та висипання добрі;
- ✓ сорт толерантний до враження основними грибними хворобами стебла та листя (борошнистої роси 6-7 балів, бурої іржі 7 балів, сажкових хвороб 6-7 балів);

Якість зерна: сорт належить до групи сильних сортів пшениці. „Сила” борошна до 390-430 о. а., вміст білка 13,4-14,2 %, вміст клейковини 29,6-31,2 %, загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Куц в осінньо-весняний період сланкий, листки вузькі, середньої довжини. Стеблостій вирівняний з мінливістю за висотою в залежності від щільності посіву. Колосся дещо поникають, але поклякання буває дуже рідко (в дощову погоду після дозрівання). Колос веретеноподібний, світло-солом'яного кольору, середньої щільності (20-22 членики колосового стрижня на 10 см довжини). Ості середні за розміром, розходяться в сторони, цупкі. Колоскова луска яйцеподібна за формою середньої ширини і довжини. Кіль добре виражений, доходить до основи луски. Кільовий зубець прямиий, гострий, іноді трохи відігнутий назад, середній за довжиною. Плече колоскової луски пряме, середньої ширини. Зернівка яйцеподібно-овальна, червона, середніх розмірів.

Агротехнічні вимоги: сорт рекомендується для вирощування за інтенсивною та звичайною технологіями, переважно по кращих попередниках. Строки сівби – оптимальні для зони. Негативно реагує на дуже ранні строки. Хист один з кращих сортів для вирощування високоякісного продовольчого зерна.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:<http://sgi.in.ua> E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2013 року

пшениця м'яка озима

ЛАНОВИЙ

сильна пшениця

**У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.
Рекомендований для Степу, Лісостепу і Полісся.**

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та ін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт належить до степового екотипу, короткостебловий, проміжний за типом інтенсивності;
- ✓ середня урожайність за роки випробування в інституті склала 7,58 т/га – на 0,61 т/га більше від показників стандартів та сортів напівінтенсивного типу, з якими він споріднений за походженням та комплексом господарсько корисних ознак. В умовах посухи, впливу екстремальних чинників зимівлі Лановий часто переважає за врожаєм інші сорти степового екотипу. Генетичний потенціал продуктивності близький до 10,0 т/га;
- ✓ висота рослини 80-90 см;
- ✓ морозо- зимостійкість підвищена;
- ✓ посухостійкість та спекостійкість високі;
- ✓ стійкість до висипання та вилягання добрі;
- ✓ стійкість до борошнистої роси, видів іржі – добра (6-7 балів), пероноспору – висока (8 балів).

Якість зерна: належить до сильних сортів пшениці. „Сила” борошна 350-450 о. а., вміст білка 13,6-14,2 %, загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Форма куца з осені сланка, під час весняно-літньої вегетації мало розлога, майже прямостояча. Колос веретеноподібний середньої довжини та щільності. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості, або м'які. Колоскова луска яйцеподібної форми завдовжки 8-9 мм. Нервація середньо виражена. Зубець прямий, тонкий, гострий, короткий. Кіль добре виражений. Плече пряме або скошене середньої ширини. Зерно яйцевидно-овальної форми, червоне. Маса 1000 зерен 37,5-42,0 г.

Агротехнічні вимоги: сорт рекомендується для вирощування за загальноприйнятною або інтенсивною технологіями. Строки сівби – оптимальні для даної зони, у випадку потреби можуть бути дещо зміщені у бік пізніших. Попередниками можуть бути чисті та зайняті пари, а також зернобобові та просапні культури, багаторічні трави, які рано звільняють поле.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:<http://sgi.in.ua> E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2013 року

пшениця м'яка озима

ДОБРОЧИН

сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Рекомендовано для вирощування в степовій та лісостеповій зонах України.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт високоінтенсивного типу з високим рівнем адаптації;
- ✓ за роки державного сортовипробування при рівні врожайності 7,32 т/га, перевершив сорти-стандарти на 0,33-0,48 т/га. Генетичний потенціал сорту понад 10,0 т/га.
- ✓ середньорослий сорт інтенсивного типу, висота рослини 95-100 см;
- ✓ вегетаційний період на 1,5-2 доби довший за відомий сорт Куяльник і складає 274-282 дні;
- ✓ стійкий до висипання, вилягання та проростання зерна в колосі;
- ✓ морозо- зимостійкість вищесередня;
- ✓ стійкість до посухи і спеки висока;
- ✓ сорт має групову стійкість: до бурої іржі 7-8, стеблової іржі 4-5, борошністої роси 6-7, твердої сажки 7-8, піренофорозу 5 балів.

Якість зерна: сорт належить до групи сильних сортів пшениці. „Сила” борошна 390-475 о. а., вміст білка 13,3-14,2 %, клейковини 26,7 %, загальна оцінка хліба – 5,1 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос веретеноподібний, соломино жовтого кольору, середньої щільності (21-23 колоски на 10 см колосового стрижня). Ості середньої довжини, трохи розходяться в сторони, середньо цупкі. Колоскова луска широка, яйцеподібної форми. Плече злегка скошене, у верхній частині колоса пряме. Нервація виражена слабо. Зубець колоскової луски прямий, короткий (1,8-2,1 мм). Зернівка овальна середньої крупності (довжина 6,5-7,3 мм, ширина 3,2-3,8 мм), червона. Борозенка неглибока, коротка.

Агротехнічні вимоги: сорт дуже ефективно реагує на високий рівень агротехніки і для реалізації його продуктивного потенціалу його слід вирощувати за інтенсивною технологією. Добročин високостійкий до вилягання і у зв'язку з цим його можна рекомендувати для умов зрошення де планують отримувати до 10,0 т/га і більше. Добročин негативно реагує як на ранні, так і на пізні строки сівби, тому висівати слід в оптимальні строки для даної зони.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:http://sgi.in.ua E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

ЕРА ОДЕСЬКА

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р., рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А.Литвиненко, Н.О.Гончарук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу, універсального використання. За сорто-типом подібний сорту Куяльник.
- ✓ урожайність 76,5-98,4 ц/га, що вище національних стандартів на 4,8-9,3%.
- ✓ середньорослий (92-105 см), стійкий до вилягання (9-9 балів), осипання, високостійкий до проростання на пні, тривалий період спокою (40-45 днів).
- ✓ середньоскоростиглий, вегетаційний період 283 днів, викалошується і досягає на 2-3 дні раніше сорту Антонівка.
- ✓ морозо-зимостійкість – вище середнього рівня (7-8 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (8-9 балів), підвищена жаростійкість на етапі формування зерна (9 балів).
- ✓ стійкість до хвороб в польових умовах: бура іржа – 5-6 балів, борошніста роса 4-5 балів, піренофороз – 6-7 балів.

Якість зерна: екстрасильна пшениця – підвищений вміст білка – 13,8-14,8 %, вміст клейковини – 33-36%, сила борошна – 420-510 о.а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, циліндричної форми. Середньої щільності (19-21 колосків на 10 см), довжиною – 93-98 мм. Остюки білі, цупкі, завдовжки 7-8 см. Колос, остюки та солома при повному дозріванні набуває жовтого кольору. Колоскова луска яйцеподібна, слабо опущена, довжина – 9,6-10,1 мм, ширина 3,9-4,1мм. Зубець колоскової луски прямий, довжина – 5,8-6,1 мм. Плече колоскової луски пряме, ширина – 0,72-0,80 мм. Кіль наявний. Зернівка червона, овальної форми, довжина 8,2-8,6 мм, ширина – 3,2-3,4 мм, товщина 3,1-3,3мм. Маса 1000 зерен – 41,8-43,5 г.

Агротехнічні вимоги: сорт реалізує свій потенціал продуктивності при вирощуванні за інтенсивною технологією. Вирізняється також витривалістю до низьких і середніх агрофонів (на непарових попередниках). Сорт має короткий період яровизації 25-30 діб, тому негативно реагує на ранні строки сіву і відносно більш витривалий до посіву в пізні строки.

Особливості сорту: сорт відрізняється скоростиглістю і винятково високою жаростійкістю в період формування зерна.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

НИВА ОДЕСЬКА

екстрасильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р., рекомендований для вирощування у всіх агрокліматичних зонах країни.

Автори: М.А.Литвиненко, М.Г.Максимов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах. За сортотипом сорт схожий на сорт Писанка.
- ✓ урожайність 79,5-102,4 ц/га, що вище національних стандартів на 9,4-14,7%. Virізняється великим добре озерненим колосом (62-82 зерен) та високою продуктивною кущистістю (616-818 стебел на 1 м²).
- ✓ середньорослий (96-112 см), відносно стійкий до вилягання (7-8 балів), не осипається (6-7 балів).
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 285 днів, викашується і досягає одночасно з сортом антонівка.
- ✓ морозо-зимостійкість підвищена (8-9 балів), посухо-жаростійкість – висока (8-9 балів).
- ✓ стійкість до основних хвороб в польових умовах на рівні 5-6 балів.

Якість зерна: екстрасильна пшениця - вміст білка 13,2-14,1%, клейковина – 29-33%, сила борошна – 452-515 о.а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, пірамідальної форми, довгий – 10,2-12,4 см; колоскова луска овально-ланцетної форми; зубець – довгий (4,7-5,3 мм) прямий; плече середніх розмірів (0,79-0,84 мм), піднесене. Зернівка – видовжена, широка – 3,3-3,4 мм, довжина – 6,9-7,5 мм, товщина – 2,9-3,0 мм, відношення довжини до ширини 2,2.

Агротехнічні вимоги: сорт в спеціальних дослідах показав відносно високу витривалість до низьких і середніх агрофонів (тип реакції сорту Писанка) проте добре реагує на внесення азотних добрив (К – 10,3-12,4).

Строки сівби та норми висіву звичайні в залежать від стану ґрунту та зони вирощування.

Особливості сорту: вирізняється ксероморфною структурою з високим рівнем адаптації до посушливих умов степу. Сорт інтенсивного типу, проте придатний для розміщення на непарових попередниках. Має тенденції підвищеної витривалості до ранніх строків сівби.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

ЩЕДРІСТЬ ОДЕСЬКА

цінна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р., рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А.Литвиненко, М.Г.Максимов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт напівкарликового високоінтенсивного типу для вирощування за інтенсивною технологією чи в умовах зрошення.
- ✓ урожайність – 80,4-124,6 ц/га. Поєднує крупний (9,2-11,4 см) добре озернений колос (62-71 зерен) і потужну кущистість (720-910 продуктивних стебел на 1 м²).
- ✓ короткостебловість (82-86 см) поєднується з винятково високою стійкістю до вилягання, осипання та проростання зернина на пні при перестой.
- ✓ середньо-пізньостиглий, вегетаційний період 286-288 діб, викалошується і досягає на 2-3 дні пізніше сорту Антонівка.
- ✓ морозо-зимостійкість середня (6-7 балів), посухо-жаростійкість висока (8-9 балів).
- ✓ комплексно імунний до всіх видів іржі (8-9 балів), пилякових хвороб (8-9 балів), хвороб плямистості листя (7-8 балів), борошнистої роси (7-8 балів), фузаріозу колосу (6-7 балів).

Якість зерна: цінна пшениця - вміст білку – 12,6-13,8 %, клейковини – 28-34 %, сила борошна 286-318 о.а.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, веретеноподібної форми, довжина середня (93,6-97,7 мм); колоскова луска овально-ланцетної форми; зубець довгий (4,4-5,1 мм), прямий; плече середньої ширини (0,6-0,7 мм), пряме; зернівка овальна, ширина – 3,5-3,8 мм, довжина – 2,3-2,8 мм, товщина – 3,3-3,4 мм, відношення довжини до ширини – 2,2.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування за звичайною та інтенсивною технологією, а також в умовах зрошення. Характеризується підвищеною позитивною реакцією на внесення азотних мінеральних добрив (К = 8,4-10,7).

Особливості сорту: сорт Щедрість одеська вирізняється комплексною стійкістю до фітозахворювань і не потребує обробки фунгіцидами в роки коли немає епіфітотій грибкових захворювань.

Новинка 2014 року
пшениця м'яка озима
МЕЛОДІЯ ОДЕСЬКА
сильна пшениця

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р., рекомендований для вирощування у всіх агроекологічних зонах країни.

Автори: М.А.Литвиненко, Н.О.Гончарук та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивного типу універсального використання. За сортотипом подібний сорту Єдність.
- ✓ урожайність 72,2-113,6 ц/га, з гарантованою прибавкою над національними стандартами 7,3-12,4%.
- ✓ середньорослий (86-95 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), високостійкий до осипання (9 балів) та проростання на пні (9 балів).
- ✓ скоростиглий, вегетаційний період 282-284 дні, виколошується і досягає на 3-5 днів раніше сорту Годувальниця одеська.
- ✓ морозо-зимостійкість вище середньої (7-8 балів), посухостійкість – винятково висікі (9 балів).
- ✓ стійкість до бурої іржі (6-7 балів), середньостійкий до борошнистої роси (5-6 балів), толерантний до септоріозу, піренофорозу та фузаріозу колоса (4-5 балів).

Якість зерна: сильна пшениця, білок 13,2-14,4%, клейковина – 30-32 %, сила борошна 322-368 о.а.

Апробаційні ознаки: різновид – лютеценс, колос – циліндричний, середньої щільності (19-21 колосків на 10 см стрижня колосу), середньої довжини 9,2-9,7 см; колоскова луска овально-ланцетної форми; зубець прямий, довжина 0,7-0,9 мм; плече пряме, ширина 0,9-1,0 мм; зернівка видожена, ширина – 3,5- 3,5мм, довжина – 7,5-7,9 мм, товщина – 3,3-3,4 мм; відношення довжини до ширини – 2,2-2,4.

Агротехнічні вимоги: сорт слід розмішувати на кращих попередниках при інтенсивній технології вирощування. Висока позитивна реакція на внесення азотних мінеральних добрив (K = 8,2-10,6).

У зв'язку із коротким періодом яровизації (22-25 діб), сорт негативно реагує на ранні строки сіву і відносно витривалий до пізніх.

Особливості сорту: Сорт різновиду лютеценс вирізняється винятково високою стійкістю до осипання і проростання зерна на пні при перестойі і дощях на дозрілу пшеницю.

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

ЗИСК

екстрасильна пшениця

**У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.
Рекомендований для Степу, Лісостепу і Полісся.**

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко Т.П. Нарган, М.Ю. Наконечний та ін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт високоінтенсивний степової екології;
- ✓ за роки випробування в інституті середня урожайність склала 77,8 ц/га – на 7,8 ц/га більше показників сортів-стандартів. Отриманий максимальний урожай 102 ц/га, генетичний потенціал урожайності значно перевершує 100 ц/га;
- ✓ у сорту чітко виражені ознаки степового екотипу з середньою потребою в яровизації та слабкою фотоперіодичною чутливістю;
- ✓ середньоранній (тривалість вегетаційного періоду 279-283 дні);
- ✓ посухостійкість та спекостійкість високі;
- ✓ морозо- зимостійкість вищесередньої;
- ✓ стійкість до висипання та вилягання вищесередньої;
- ✓ стійкість до борошнистої роси та до бурої іржі – добра, до пероноспору – висока.

Якість зерна: дуже висока, належить до групи екстрасильних сортів пшениці (в окремі роки при сприятливих умовах живлення «сила» борошна досягає 500 о.а.). Загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. У фазу кушіння рослини сланкі, або з частково стирчащими листками. Стеблостій вирівняний за висотою рослин, колосся трохи поникає, але не поклякає. Колос веретеноподібний соломино-жовтий, середньої щільності. Ості білі, розходяться в сторони, середньої цупкості. Колоскова луска яйцеподібна з добре вираженою нервацією, середній розмірів. Кіль доходить до основи луски, зазублений у верхній частині. Кільовий зубець короткий, прямий, гострий,. Плече пряме середньої ширини. Зернівка червона яйцеподібна середніх розмірів. Маса 1000 зерен 37,-43,0 г.

Агротехнічні вимоги: сорт рекомендується для вирощування за інтенсивною або загальноприйнятною технологіями. Сорт найбільш придатний для вирощування продовольчого зерна високої якості. На азотні добрива позитивно реагує підвищенням врожайності та якості зерна. Строки сівби – оптимальні для даної зони, або трохи зміщені у сторону пізніх.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:http://sgi.in.ua E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

ЗВИТЯГА

сильна пшениця

**У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.
Рекомендований для зони Степу.**

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко Т.П. Нарган, М.Ю. Наконечний та ін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт належить до степового екотипу;
- ✓ середня врожайність за роки випробування в інституті склала 81,5 ц/га – що на 7,3 ц/га вище показників кращих сортів-стандартів, зокрема відомого сорту Куяльник. Генетичний потенціал сорту Звитяга дуже високий, при оптимальних умовах вирощування – до 120 ц/га;
- ✓ за тривалість вегетаційного періоду (278-283 дні) належить до середньоранніх, а в окремі роки і до скоростиглих сортів;
- ✓ посухостійкість та спекостійкість високі;
- ✓ морозо- зимостійкість сорту висока;
- ✓ висота рослин 100-105 см;
- ✓ стійкість до основних листостеблових грибних захворювань 4-5 балів

Якість зерна: Звитяга відноситься до групи сильних сортів пшениці («сила» борошна 320-430 о.а.). Загальна оцінка хліба – 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос веретеноподібної форми, при сприятливих умовах вирощування добре розвинені колосся можуть мати циліндричну форму. Колір білий у роки з інтенсивною інсоляцією в період дозрівання колос буває з чітко вираженим бронзовим відтінком. Ості середні за довжиною та жорсткістю, розходяться в сторони. Колос не щільний – 20-21 членик колосового стрижня на 10 см довжини. Колоскова луска яйцеподібно-овальної форми. Кіль добре виражений, доходить до основи луски, забулений лише на зубці. Зубець тонкий, прямий, гострий середньої довжини. Зернівка червона яйцеподібно-овальна середніх розмірів.

Агротехнічні вимоги: сорт рекомендується для вирощування за інтенсивною або загальноприйнятною технологіями по кращих або найбільш розповсюджених попередниках. Строки сівби – оптимальні для даної зони, або трохи зміщені у сторону пізніх. На внесення добрив реагує значним підвищенням врожайності та якості зерна.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:http://sgi.in.ua E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

БІЛЯВА

білозерна екстра-м'якозерна пшениця

Автори сорту – Рибалка О.І., Аксельруд Д.В., Литвиненко М.А.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ зерно біле, прекрасно виповнене, екстра-м'яке, (-35 одиниць за приладом Inframatic 8611), при стисканні не розкришується з хрустом, як звичайна хлібопекарська пшениця, а плющиться;
- ✓ екстра-м'яке зерно має переваги при годівлі птиці – воно краще подібнюється та гомогенізується у м'язистому шлунку (волі) птахів і краще ніж твердозерна пшениця перетравлюється
- ✓ ендосперм борошнистий, навіть при високому вмісті білка ніколи не буває скловидним
- ✓ рослина сильно куциться, висотою 105-110см відносно стійка до полегання;
- ✓ морозостійкість на рівні сортів СГІ;
- ✓ посухостійкість дуже висока;
- ✓ колос остистий, білий, циліндричний, стійкий до осипання.

Якість зерна: вміст білка в зерні низький – 10.5-11,8%. Ціле зерно легко розварюється і є цінним інгредієнтом для виготовлення різдвяної куті. Борошно біліше ніж у будь-якого сорту червонозерної пшениці, не сипуче, як у хлібопекарської пшениці, а крохмалисте, за питомою вагою на 20-25% легше за борошно хлібопекарської пшениці, що забезпечує пухкість борошняних кондитерських виробів.

У зв'язку з підвищеною білизною висівок борошно не втрачає білизну навіть при виходах помелу більше 70% (75-80%).

Борошно має низьку водо поглинальну спроможність (ВПС) 54-55%, що сприяє перерозподілу води при замісі тіста в бік цукру, і як наслідок підвищує термопластичність тіста у перші хвилини випічки, підвищує ефективність хімічних розпушувачів, та пухкість виробу.

Особливості агротехніки. Сорт має схильність до проростання на пні, а тому підлягає збиранню одразу після дозрівання виключно прямим комбайнуванням. Слід надавати перевагу середньо пізнім строкам посіву протруєним насінням. Норма висіву в межах 4-4,5 млн. схожого насіння на 1 га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net*

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

СОФІЙКА

пшениця ваксі зі зміненим хімічним складом крохмалю

Автори сорту – Рибалка О.І., Аксельруд Д.В., Литвиненко М.А.

Напрями технологічного використання – виробництво локшини, поліпшення якості хліба, виробництво крохмалю ваксі та харчових згущувачів, технічний спирто-дистилятний, продукти з замороженого тіста, кормова пшениця.

Технологічні особливості: зерно зовні не має жодних ознак радикальної хімічної модифікації крохмалю зерна, яке притаманне цьому сорту. Замість нормального рівня вмісту амілози в крохмалі 25% крохмаль сорту Софійка містить 0% амілози і на 100% складається з амілопектину. Завдяки цьому крохмальна гранула сорту Софійка, на відміну від звичайних сортів хлібопекарської пшениці, нестійка до механічної дії, і при помелі зерна руйнується. На відміну від звичайних сортів крохмаль пшениці ваксі перетравлюється майже на 100%, що забезпечує високу кормову цінність зерна.

Зерно червоне, тверде за консистенцією ендосперму, розмелюється як зерно звичайної хлібопекарської пшениці.

Борошно біле, як у звичайної хлібопекарської пшениці, має екстра-високу водо поглинальну спроможність (ВПС) на рівні 72% і вище. Борошно в чистому вигляді не придатне для випікання хліба. Тісто має екстра-високу газогенеруючу спроможність і може суттєво поліпшувати об'єм і якість хліба з борошна, що має низьку підйомну силу (газогенеруючу спроможність). Борошно дає надзвичайно якісну локшину.

Зерно має високу ферментабельність, забезпечує високий вихід спирту при ферментації і є прекрасною сировиною для спирто-дистилятної промисловості та виробництва біоетанолу.

Борошно сорту Софійка за звичайних умов збирання зерна (без дощів) завдяки низькому числу падіння (65-70 сек) здатне покращувати об'єм та якість хліба з борошна з високим числом падіння та низькою підйомною силою тіста у борошно сумішах з часткою борошна ваксі до 30%.

Рослина помірно кущитьється, висотою 110-115 см відносно стійка до полягання. Морозостійкість на рівні сортів СГ1. Посухостійкість дуже висока. Колос остистий, білий, циліндричний, стійкий до осипання.

Особливості агротехніки. Сорт не має помітних негативних особливостей. Бажано збирати урожай прямим комбайнуванням. Слід надавати перевагу середньо пізнім строкам посіву протруєним насінням. Норма висіву в межах 4,5-5,0 млн. схожого насіння на 1 га.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2014 року

пшениця м'яка озима

ЧОРНОБРОВА

пшениця підвищеної харчової цінності

Автори сорту – Рибалка О.І., Аксельруд Д.В., Литвиненко М.А.

Напрямок технологічного використання – пластівці, крупи, сухі сніданки, кормова пшениця з підвищеною біологічною цінністю зерна, хліб з високою харчовою цінністю.

Технологічні особливості: борошномельні характеристики близькі до сорту екстра-сильної пшениці сорту Куяльник, хлібопекарські показники нижчі. Борошно, отримане при помелі чорного зерна має сірувато-білий колір, висівки чорні або темно-коричневі, відмінні харчо-смакові властивості крупи.

Зерно від темно-коричневого до чорного кольору, тверде за консистенцією ендосперму, розмелюється як зерно звичайної хлібопекарської пшениці. Зерно завдяки високому вмісту білка (14-15%), вітамінів та мікроелементів є прекрасною поживною харчовою сировиною та сировиною для годівлі худоби, свиней та птиці.

Борошно сірувато-біле, в залежності від технології помелу може бути дещо темнішим за борошно звичайної пшениці, висівки чорного або темно-коричневого кольору.

Рослина помірно кущиться, висотою 110-115 см відносно стійка до полягання. Морозостійкість на рівні сортів СГ1. Посухостійкість висока.

Колос остистий, білий, веретеноподібний, щільність нижче середньої, дуже стійкий до осипання.

Особливості агротехніки. Сорт не має помітних негативних особливостей. Бажано збирати урожай прямим комбайнуванням. Слід надавати перевагу середньо пізнім строкам посіву протруєним насінням. Норма висіву в межах 4,5 млн. схожого насіння на 1 га.

пшениця тверда озима

АЛИЙ ПАРУС

висока посухостійкість

У Реєстрі сортів рослин України з 1994 р. Рекомендований для вирощування у степових і лісостепових областях України та республіках, краях і областях Північного Кавказу Російської Федерації.

Автори: А.І. Паламарчук, Ф.Г. Кириченко, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ короткостеблового типу (95-105 см), високостійкий до вилягання;
- ✓ високоврожайний. За роки конкурсного випробування середня врожайність склала 6,49 т/га, що вище сорта Корал одеський на 15,1%;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екологічної групи. Середньоранній;
- ✓ зимо-, морозостійкість середні (6-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський. Характеризується вищесереднім яровизаційним періодом (30-35 днів) та високою чутливістю до фотоперіоду (120 днів і більше);
- ✓ вирізняється високою посухостійкістю (8-9 балів);
- ✓ високостійкий до септоріозу, жовтої іржі та різних видів сажки (8-9 балів), середньостійкий до бурої та стеблової іржі, а також борошнистої роси (5-7 балів);
- ✓ стійкість до осипання зерна висока, його проростання на пні – середня.

Якість зерна: відповідає вимогам першого класу для виготовлення макаронних виробів вищого гатунку. Вміст клейковини 31,5-42,2, білка 13,6-17,2%, якість макаронних виробів 4,0-4,5 бала. Внесення раною весною 100 кг д. р. азоту підвищує вміст білка на 12,5 і скловидність зерна на 21,1-28,3%, а індекс оплати урожаєм зерна складає 7,3 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос неопушений, остистий, червоного кольору, призматичної форми, середньої довжини (7-8 см). Остюки жорсткі, зазубрені, червоні. Зерно біле, овально-видовжене, крупного розміру. Колоскова луска видовжено-овальна. Зубець короткий, гострий, дзьобовидний. Плече овальне, вузьке. Маса 1000 зерен 42-56 г.

Агротехнічні вимоги: оптимальна норма висіву 5 млн схожих зерен на гектар. Кращий строк сівби на початку оптимальних строків посіву озимого м'якої пшениці в кожній екологічній зоні країни. Глибина загортання насіння 4-6 см. Розміщувати посіви слід тільки по кращих попередниках (чистий і зайнятий пар, багаторічні трави, горох), а також на зрошенні.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

АРГОНАВТ

стійкий до осипання зерна та його проростання на пні

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: А.І. Паламарчук, М.А. Литвиненко, А.О. Албул та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний. Середній урожай у конкурсному випробуванні 6,25 т/га, що на 11,7% більше, ніж у сорту Алий парус;
- ✓ напівкарликового типу (85-95 см), соломину товста, міцна і дуже стійка до вилягання;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній;
- ✓ зимо-, морозостійкість середні (5-7 балів) і вище (на рівні сорту Айсберг одеський). Має значну яровизаційну потребу (30-35 днів) та фотоперіодичну чутливість (98 днів);
- ✓ посухостійкість добра (6-7 балів);
- ✓ стійкий до осипання зерна та його проростання на пні;
- ✓ стійкий до поширених хвороб: септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), стеблової та бурої іржі, борошнистої роси (5-7 балів);
- ✓ рекомендується для вирощування в степовій та лісостеповій зонах України.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. По кращих попередниках формує досить крупне зерно. Натура зерна 772-802 г/л. Вміст сирової клейковини сягає 29,5-39,0, білка – 13,0-17,2%. Загальна оцінка макаронних виробів дуже висока (4,7-5,5 бала). Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку за вмістом білка 16,7%. Індекс оплати урожаєм зерна складає 8,7 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, короткий, циліндричної форми. Колоскова луска видовжена, вузька. Зубець колоскової луски дуже короткий, ледь зігнутий. Плече скошене, вузьке. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Зернівка біла, напіввидовжена, досить крупна, маса 1000 зерен 38,2-46,4 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в перші дні оптимальних строків для м'якої озимої пшениці по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно та зелений корм, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

пшениця тверда озима

ПЕРЛИНА ОДЕСЬКА

висока посухостійкість

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р. Рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: А.І. Паламарчук, М.А. Литвиненко, А.О. Албул та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний. Середній урожай зерна у конкурсному сортови-пробуванні становив 8,22 т/га, що на 6,5% більше, ніж у сорту Алий парус;
- ✓ напівкарликового типу (80-85 см), соломину товста, міцна та дуже стійка до вилягання;
- ✓ відноситься до степової екогрупи. Середньоранній. Вегетаційний період 260-265 днів;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (5-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський. Має нижчесередню яровизаційну потребу (21-23 дні). Фотоперіодично нейтральний (56 днів);
- ✓ посухостійкість висока (8-9 балів);
- ✓ стійкість до осипання зерна на корені висока, а його проростання – середня;
- ✓ стійкий до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), до бурі і ржі та борошнистої роси (5-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна твердої пшениці вищого гатунку. По кращих попередниках формує крупне зерно. Маса 1000 зерен 44,8-49,5 г, натура зерна 777-805 г/л. Вміст клейковини – 29,4-36,7, білка – 13,1-15,2%. Загальна оцінка макаронних виробів складає 4,5-5,0 бала. Внесення ранньою весною 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку білка 16,4% та прибавку урожаю зерна 11,2 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Зернівка напіввидовжена, білого кольору, крупна. Маса 1000 зерен 40,0-47,6 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в перші дні оптимальних строків для м'якої озимої пшениці по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм), а також при зрошенні. Оптимальна норма висіву 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

ЗОЛОТЕ РУНО

комплексна стійкість до соновних хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт універсального типу, середньорослий (105-115 см), середньої стійкості до вилягання;
- ✓ високоврожайний – урожайність на сортодільниках склала 5,53 т/га, що на 13% вище, ніж у середньопорівняного стандарту;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній;
- ✓ морозо- і зимостійкість нижче середньої (4-5 балів). Має короткий період яровизації (17-19 днів) та середню фотоперіодичну чутливість (98 днів);
- ✓ посухостійкість висока (7-9 балів);
- ✓ високостійкий до осипання та середньостійкий до проростання зерна на корені;
- ✓ вирізняється комплексною стійкістю до основних хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурі, стеблової іржі та борошнистої роси (5-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. По кращих попередниках формує досить крупне зерно округлої форми та високої якості: натура зерна складає 826-841 г/л, вміст білка – 14,7-16,0, клейковини – 34,7-38,9%. Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азоту забезпечує прибавку за вмістом білка 26% та прибавку в урожаї зерна – 5,0 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид *leucurum*. Колос остистий, білий, неопушений, щільний, циліндричний, середньої довжини (7 см). Остюки жорсткі, зазубрені, білого кольору. Колоскова луска широка, видовжена. Зубець колоскової луски середній (3-5 мм), клювовидний, ледь відігнутий назад і в сторону. Маса 1000 зерен 43-48 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити на 5 день після початку оптимальних строків посіву м'якої озимої пшениці по кращих попередниках (чорні і зайняті пари, багаторічні і однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм). Оптимальна норма висіву – 4,5 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння – 5-7 см.

ЛАГУНА

висока посухостійкість

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р. Рекомендований для північних районів степової та лісостепової зони України і Молдови.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт короткостеблового типу (90-105 см), дуже стійкий до вилягання;
- ✓ високоврожайний – середній врожай в конкурсному сортовипробуванні склав 6,22 т/га, що на 8,8% більше середньопорівняного стандарту. В державному сортовипробуванні перевищив стандарт в Степу на 14,4, а в Лісостепу на 35,6%;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи;
- ✓ середньоранній. Вегетаційний період – 269-282 дні;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (6-7 балів), на рівні сорту Алий парус. Має довгу стадію яровизації (30-35 днів) та високу фотоперіодичну чутливість (120 днів);
- ✓ посухостійкість висока (8-9 балів);
- ✓ стійкий до поширених хвороб, зокрема борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурої та стеблової іржі (6-7 балів);
- ✓ високостійкий до осипання зерна та середньостійкий до його проростання на корені.

Якість зерна: сорт повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна становить 785-812 г/л, вміст білка в зерні 13,6-15,1, клейковини 29,4-34,9%. Маса 1000 зерен – 47,0-49,9 г.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски середній, зігнутий. Плече піднесене, вузьке.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки на початку оптимальних строків для м'якої пшениці в конкретній зоні по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм та зерно). Оптимальна норма висіву 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загорання насіння 4-6 см.

ГАРДЕМАРИН

короткостебловий тип, високостійкий до вилягання

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт короткостеблового типу (90-105 см), високостійкий до вилягання;
- ✓ високоврожайний – середній врожай в конкурсному сортовипробуванні склав 6,70 т/га, що на 12,4% більше стандарту. У держсортівипробуванні перевищив стандарт в степовій зоні на 6,7, а в лісостеповій – на 18,9%;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи;
- ✓ середньоранній, вегетаційний період 277-290 днів;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні та нижчесередні (5-7 балів), на рівні сорту Перлина одеська. Має середню стадію яровизації (22-25 днів) та фотоперіодичну чутливість (79 днів);
- ✓ посухостійкість добра (6-7 балів);
- ✓ високостійкий до осипання та середньостійкий до проростання зерна на корені;
- ✓ стійкий до поширених хвороб: борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурої та стеблової іржі (6-7 балів).

Якість зерна: повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна 795-810 г/л, вміст білка в зерні – 13,4-15,7, клейковини – 29,7-35,1%. Маса 1000 зерен досягає 39,5-47,8 г. Загальна якість макаронних виробів складає 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, щільний, циліндричної форми. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Плече скошене, вузьке. Зубець короткий, прямий.

Агротехнічні вимоги: сімбу слід проводити в оптимальні, стислі строки (25-30 вересня в степовій зоні та 20-25 вересня в південних районах лісостепової зони) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно). Оптимальна норма висіву складає 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

БУРШТИН

висока якість для виготовлення макаронних виробів

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт короткостеблового типу (95-105 см), досить стійкий до вилягання;
- ✓ високоврожайний – середній урожай зерна в конкурсному випробуванні становив 6,85 т/га, що на 10,4% більше, ніж у сорту Алий парус. В державному сортовипробуванні степової зони України урожай зерна склав 6,07, лісостепової – 6,01 т/га, що відповідно перевищило середньопорівняний стандарт на 16 і 20%;
- ✓ середньоранній. Вегетаційний період 273-290 днів. Степової та лісостепової екогрупи;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (6-7 балів), на рівні сорту Алий парус. Має середню стадію яровизації (22-25 днів) та низьку фотоперіодичну чутливість (56 днів);
- ✓ посухостійкість висока (7-8 балів);
- ✓ стійкість до поширених хвороб, зокрема септоріозу і різних видів сажки 8-9 балів, борошнистої роси, бурі і стеблової іржі 5-7 балів;
- ✓ високостійкий до осипання зерна на корені та середньостійкий до його проростання.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна твердої пшениці вищого гатунку. По кращим попередникам формує крупне зерно 43,1-47,2 г. Натура зерна становить 795-826 г/л. Вміст клейковини – 29,4-33,9, білка – 13,5-16,1%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопущений, інтенсивного червоного кольору, щільний, циліндричний, середньої довжини (6,5-7,0 см). Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, паралельно-розхожі, світло-коричневого кольору. Зубець колоскової луски короткий, дуже зігнутий. Плече піднесене, вузьке. Кіль широкий, різко виражений.

Агротехнічні вимоги: сівбу необхідно проводити в стислі строки (25-30 вересня в степовій зоні та 20-25 вересня в лісостеповій) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм та зерно, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 4,5-5,0 млн схожих зерен на гектар. Насіння загортається на глибину 4-6 см.

КОНТИНЕНТ

висока посухостійкість

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. Рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, Н.Г. Нестерова та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний. Середній урожай у конкурсному випробуванні 7,90 т/га, що на 9,7% більше, ніж у середнього стандарту;
- ✓ напівкарликового типу (80-90 см), соломину товста, міцна і дуже стійка до вилягання;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній;
- ✓ зимо-, морозостійкість нижчі середньої (5-7 балів), на рівні сорту Пеліна одеська. Сорт має яровизаційну потребу 21-23 дні, низьку фотоперіодичну чутливість (55 днів);
- ✓ посухостійкість висока (7-9 балів);
- ✓ стійкий до осипання зерна та його проростання на корені;
- ✓ стійкий до поширених хвороб: септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), стеблової та брурої іржі, борошнистої роси (5-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. По кращих попередниках формує досить крупне зерно. Натура зерна 802-810 г/л. Вміст сирової клейковини – 30,1-35,3, білка – 13,0-14,2%. Деформація клейковини – 90-100 од. ІДК. Загальна оцінка макаронних виробів дуже висока (4,5-5,0 бала). Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку за вмістом білка 16,7%. Індекс оплати урожаєм зерна склав 8,7 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, короткий, циліндричної форми. Колоскова луска видовжена, вузька. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Плече округле, вузьке. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Зернівка біла, напіввидовжена, досить крупна, маса 1000 зерен 42,7-48,4 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки на початку оптимальних строків сівби м'якої озимої пшениці по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно та зелений корм, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

ТАВРИДА

напівкарликового типу,
стійкий до вилягання та обсіпання зерна

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 року. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, Н.Г. Нестерова та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт напівкарликового типу (85-95 см), стійкість до вилягання висока;
- ✓ високоврожайний – середній врожай в конкурсному сортовипробуванні склав 7,70 т/га, що на 0,90 т/га більше стандарту;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи;
- ✓ середньоранній, вегетаційний період 288-293 дні;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (6-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський;
- ✓ посухостійкість добра;
- ✓ високостійкий до осіпання та середньостійкий до проростання зерна на корені;
- ✓ стійкий до поширених хвороб: борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурії та стеблової іржі (6-7 балів).

Якість зерна: повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна 795-825 г/л, вміст білка в зерні – 13,1-14,9, клейковини – 28,5-33,2%. Маса 1000 зерен досягає 44,8-47,1 г. Загальна якість макаронних виробів складає 4,0-4,5 бала.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, щільний, циліндричної форми. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Плече округле, вузьке. Зубець короткий, ледь зігнутий.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в оптимальні, стислі строки (25-30 вересня в степовій зоні та 20-25 вересня в південних районах лісостепової зони) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно). Оптимальна норма висіву складає 5,0 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

КРЕЙСЕР

комплексна стійкість до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, Н.Г. Нестерова та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного випробування (2008-2010 рр.) урожайність в середньому склала 6,32 т/га, що на 0,34 т/га або на 5,4% вище середнього стандарту. Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. Дозріває на 1-2 дні раніше стандартного сорту Алий парус;
- ✓ середньорослий (105-110 см), стійкість до вилягання добра;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (5-7 балів), на рівні сорту Перлина одеська. Сорт вирізняється середньою потребою в яровизації (23-25 днів) і також середньою фотоперіодичною чутливістю (>70 днів);
- ✓ посухостійкість середня (5-7 балів);
- ✓ високостійкий до осипання та середньостійкий до проростання зерна на пні;
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурої, стеблової іржі та борошнистої роси (7-8 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має середнє за крупністю зерно (40,4-45,0 г) з натурою 785-827 г/л. Вміст клейковини – 28,7-34,0, білка – 14,1-16,2%. Загальна оцінка макаронних виробів 5,0-5,5 бала. Серед інших сортів твердої пшениці вирізняється комплексом високих технологічних показників зерна для макаронного та круп'яного виробництва.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос остистий, не опушений, інтенсивно-червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (11-12 см), зазубрені, еластичні, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски середньої, плече ледь піднесене. Зернівка напіввидовжена, білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

ЛІНКОР

універсального використання

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 р. Рекомендований для вирощування в степовій та півдні лісостепової зони країни.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, Н.Г. Нестерова та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на парових та кращій непарових попередниках;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного випробування (2008-2010 рр.) урожайність в середньому склала 6,30 т/га, що на 0,32 т/га або на 5,1% вище середнього стандарту. Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. Дозріває на 2-3 дні пізніше стандартного сорту Алий парус;
- ✓ короткостебловий (85-95 см), високостійкий до вилягання;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (5-7 балів) на рівні сорту Золоте руно. Вирізняється середньою яровизаційною потребою (23-25 днів) і також середньою фотоперіодичною чутливістю (>65 днів);
- ✓ посухостійкість вища середньої (7 балів);
- ✓ стійкість до осипання висока, до проростання зерна на пні – середня;
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурі, стеблової іржі та борошнистої роси (6-8 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має середнє за крупністю зерно – 39,4-48,5 г. Натура зерна складає 790-836 г/л. Вміст клейковини – 29,3-35,6, білка – 14,2-16,5%. Загальна оцінка макаронних виробів 5,0-5,5 бала. Серед інших сортів твердої пшениці вирізняється комплексом високих технологічних показників для макаронного та круп'яного виробництва.

Апробаційні ознаки: різновид *leucomelan*. Колос остистий, не опушений, білого кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (11-12 см), зазубрені, еластичні, чорного кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски середній, гострий, злегка відігнутий назад. Плече піднесене, вузьке. Зернівка напіввидовжена, білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на 5-й день від початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

Новинка 2011 року

пшениця тверда озима

БОСФОР

інтенсивного типу з комплексною стійкістю до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах України.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, О.А. Васильєв та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного випробування (2009-2011 рр.) середня урожайність в степовій зоні склала 6,00 т/га, що на рівні стандарту, а в лісостеповій зоні – 7,85 т/га, що вище стандарту Алий парус на 0,35 т/га або на 4,5%. Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. Дозріває одночасно, або на 2-3 дні раніше стандартного сорту Алий парус;
- ✓ короткостебловий (90-95 см), має високу стійкість до вилягання;
- ✓ морозо- і зимостійкість вищі середньої (7-8 балів), на рівні сорту Алий парус. Вирізняється середньою яровизаційною потребою (25-27 днів) та фотоперіодичною чутливістю більше 75 днів;
- ✓ посухостійкість вище середньої (7 балів);
- ✓ високостійкий до осипання та середньостійкий до проростання зерна на пні;
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурої, стеблової іржі та борошнистої роси (6-8 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має крупне зерно – 45,0-56,8 г. Натура зерна складає 785-826 г/л. Вміст клейковини – 28,0-33,1, білка – 13,5-14,2%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос крупний, не опушений, яскраво-червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (10-11 см), зазубрені, жорсткі, чорного кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, прямий. Плече округле, вузьке. Зернівка напіввидовжена, білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн схожих зерен на гектар. Глибина загорання насіння 4-6 см.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2011 року

пшениця тверда озима

ГАВАНЬ

високостійкий до осипання
з комплексною стійкістю до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р. Рекомендований для вирощування в степовій та на півдні лісостепової зони України.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, О.А. Васильєв та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на парових та кращих непарових попередниках;
- ✓ високопродуктивний. За роки державного випробування (2009-2011 рр.) середня урожайність склала 6,22 т/га, що вище середнього стандарту на 0,31 т/га. Максимальна врожайність в станційному випробуванні досягла 8,41 т/га (Степ) і 9,54 т/га (Лісостеп). Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. Дозріває одночасно з сортом Айсберг одеський;
- ✓ середньорослий (95-105 см), стійкість до вилягання вища середньої;
- ✓ морозо- і зимостійкість середні (6-7 балів) на рівні сорту Перлина одеська. Вирізняється короткою яровизаційною потребою (20-22 дні) та фотоперіодичною чутливістю більше 70 днів;
- ✓ посухостійкість вища середньої (7-8 балів);
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурі, стеблової іржі та борошнистої роси (6-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має середньої крупності зерно (40,6-51,7 г) з натурою 810-828 г/л. Вміст клейковини – 28,4-32,9, білка – 13,0-14,5%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид *leucurum*. Колос крупний, не опушений, білого кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (10-11 см), зазубрені, жорсткі, білого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Плече округле, вузьке. Зернівка напіввидовжена, білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на 5 день від початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн схожих зерен на гектар. Глибина загорання насіння 4-6 см.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2013 року

пшениця тверда озима

АКВЕДУК

короткостебловий

високостійкий до вилягання

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р. Рекомендований для вирощування в лісостеповій зоні України.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, О.А. Васильев та ін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на високих і середніх агрофонах;
- ✓ високопродуктивний. Середня урожайність за роки конкурсного випробування (2007-2010 рр.) склала 6,47 т/га, що вище середнього стандарту на 0,85 т/га, або на 16,2%. Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. Дозріває одночасно або на 2-4 дня раніше стандартного сорту Алий парус;
- ✓ короткостебловий (90-95 см), має високу стійкість до вилягання;
- ✓ морозо- і зимостійкість вище середньої (7-8 балів) на рівні сорту Алий парус. Сорт вирізняється середньою яровізаційною потребою (25 днів) та нижче середньою фотоперіодичною чутливістю (61 день);
- ✓ посухостійкість середн (5-7 балів);
- ✓ сорт має високу стійкість до осипання та середню до проростання зерна на пні;
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурі, стеблевої іржі та борошнистої роси (6-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має середньокрупне зерно 41,7-45,2 г. Натура зерна складає 789-832 г/л. Вміст клейковини 27,2-29,4, білка 13,1-14,0%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид *hordeiforme*. Колос крупний, не опушений, яскраво червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (10-11 см), зазубрені, жорсткі, чорного кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Плече скошене, вузьке. Зернівка напіввидовжена білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

Новинка 2013 року

пшениця тверда озима

ПРОЗОРИЙ

яровізаційна потреба середня

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р. Рекомендований для вирощування в лісостеповій зоні України.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, О.А. Васільєв та ін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, універсального використання на парових та кра-щих непарових попередниках;
- ✓ високопродуктивний. Середня урожайність за роки конкурсного випробування (2007-2010 рр.) склала 6,48 т/га, що вище середнього стандарту на 0,86 т/га, або на 16,2%. Має крупний, добре озернений колос;
- ✓ відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній. До-зріває одночасно з сортом Айсберг одеський;
- ✓ короткостебловий (90-95 см), стійкість до вилягання вище середньої;
- ✓ морозо- і зимостійкість середня (6-7 балів) на рівні сорту Перлина одеська. Сорт вирізняється середньою яровізаційною потребою (25 днів) та фотоперіодичною чутливістю більше 65 днів;
- ✓ посухостійкість середня (5-7 балів);
- ✓ має високу стійкість до осипання та середню до проростання зерна на пні;
- ✓ характеризується комплексною стійкістю до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурі, стеблевої іржі та борошністої роси (6-7 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. Має середньої крупності зерно 42,2-44,3 г. Натура зерна складає 782-819 г/л. Вміст клейковини 28,0-30,7 білка 13,8-14,5%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид *leucurum*. Колос крупний, не опушений, білого кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі (10-11 см), зазубрені, жорсткі, білого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Плече піднесене, вузьке. Зернівка напів-видовжена білого кольору.

Агротехнічні вимоги: реалізація високої продуктивності та якості зерна досягається при вирощуванні на високих агрофонах за інтенсивної технології. Сівбу необхідно проводити за стислий період (4-5 днів) на початку оптимальних строків для м'якої озимої пшениці в кожному конкретному регіоні. Оптимальна норма висіву насіння 5 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

СТАЛКЕР

для умов екстремальної посухи

Виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до умов посушливого Степу. У Реєстрі сортів рослин України з 1997 року для зони Степу. Цінний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ урожайність у виробничих умовах до 7,0-8,0 т/га з прибавками врожаю над поширеними сортами Одеський 151 і Прерія 0,5-0,8 т/га;
- ✓ висока посухостійкість (9 балів) зумовлена генетично контрольованим показником СОД-s2 посухо-, соле- та кислотостійкості, який дає перевагу над іншими сортами в умовах екстремальної посухи;
- ✓ стійкість до поширених листостеблових захворювань на рівні 5-6 балів, до летючої і кам'яної сажок – 6-8 балів;
- ✓ добра озерненість колоса (16-26 зерен у колосі);
- ✓ зерно велике (маса 1000 зерен 50-55 г);
- ✓ скоростиглий;
- ✓ у виробничих умовах в Україні в степовій і лісостеповій зонах за порушених технологій вирощування по весняному обробітку ґрунту давав найвищі врожаї серед зернових колосових культур – до 5,1-5,3 т/га. Разом з сортом Адапт є кращим сортом країни для несприятливих умов вирощування.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (7-9 см), підвищеної щільності (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, звужується до вершини, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска слабозморшквата, нервація добре виявлена. Перехід квіткової луски в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напіврозлогий. Лист без опушення, вузький, темно-зелений. Висота рослин – 75-100 см.

Зерно велике, жовте, видовжено-овальної форми.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

АДАПТ для умов екстремальної посухи

Виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до умов посушливого Степу. У Реєстрі сортів рослин України з 1998 року для зони Степу. Цінний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ призначений для умов сильної посухи;
- ✓ посухостійкість, жаростійкість та інтенсивність продукційного процесу в умовах посухи вищі від усіх сортів ярого ячменю (8-9 балів);
- ✓ урожайність у виробничих умовах до 7,0-7,5 т/га з прибавками врожаю над вихідним сортом Прерія 0,5-0,7 т/га і вище;
- ✓ стійкий до смужкового гелмінтоспориозу (6-7 балів), летючої і кам'яної сажок (6-8 балів), борошнистої роси (4-5 балів);
- ✓ стійкий до вилягання (7-8 балів);
- ✓ добра озерненість колоса (18-20 зерен у колосі);
- ✓ зерно велике (маса 1000 зерен 47-63 г);
- ✓ скоростиглий;
- ✓ у виробничих умовах України в степовій і лісостеповій зонах за порушених технологій вирощування по весняному обробітку ґрунту давав найвищі врожаї.

Апробаційні ознаки: різновидність *medicum*. Колос дворядний, середньої довжини (8-10 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, звужується до вершини. Ості довгі, гладенькі, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колосова луска тонка, вузька, лінійно-ланцетна, без опушення. Квіткова луска слабозморшкувата, нервація добре виявлена. Перехід квіткової луски в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ прямостячий. Лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-100 см.

Зерно велике, світло-жовте, видовжено-овальної форми.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратами Вітавакс 200 ФФ^Р, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ГЕТЬМАН

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 року для Лісостепу і Полісся. Але успішно вирощується і в зоні Степу. Пивоварний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ один з кращих за врожаєм сортів України. Урожайність в інституті за роки вивчення складала 7,3-8,0 т/га з прибавками врожаю над стандартом того часу Одеський 115 до 0,85 т/га;
- ✓ стійкість до вилягання забезпечується коротким (75-80 см), міцним стеблом;
- ✓ комплексна стійкість до листостеблових хвороб, летючої і кам'яної сажок на рівні 7-9 балів;
- ✓ добра озерненість колоса (19-21 зерен в колосі), висока куцистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, дозріває за 81-83 дні;
- ✓ висока вирівняність зерна – 90%;
- ✓ високі пивоварні властивості.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (6-8 см), середньої щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, слабо звужується до верхини. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. В період колосіння мають антоціанове забарвлення. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска слабозморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Куц прямиостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно велике, жовте, видовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 42-48 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ^Р, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ВАКУЛА

шестирядний ячмінь з підвищеною адаптивністю до мінливих умов вирощування

Сорт, виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до мінливих умов вирощування в Україні. У Реєстрі сортів рослин України з 2003 року для всіх кліматичних зон. Цінний для виготовлення продуктів харчування, має великий вміст β -глюканів (знижують вміст холестерину крові, антиракова профілактика кишечника).

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ за даними державного сортовипробування – самий врожайний сорт України. Середній врожай в держсортвипробуванні за роки вивчення – 5,0 т/га. Максимально одержаний врожай – 9,2-9,6 т/га;
- ✓ знижена фотоперіодична чутливість, що дозволяє сорту забезпечувати високий врожай за різних строків приходу весни та у різних широтних зонах;
- ✓ висока посухостійкість (8-9 балів) обумовлена генетично контрольованим показником СОД-s2 посухо-, соле- та кислотостійкості;
- ✓ групова стійкість до летючої сажки (8-9 балів), борошністої роси (7-8 балів), смужкового гельмінтоспору (8-9 балів);
- ✓ стійкий до вилягання (7-8 балів). Середньостиглий;
- ✓ зерно велике, вирівняне, маса 1000 зерен 44-50 г.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (7-9 см), нещільний (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, слабопониклий, прямокутної форми з переходом в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі (14-18 см), злегка розлогі, тонкі, еластичні, слабо зазубрені, жовті, при обмолоті легко відділяються. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска тонкозморшкувата, нервація добре виявлена, з зубчиками, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна. Кущ прямостоячий, лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-80 см.

Зерно велике, видовжено-овальної форми, світло-жовте, вирівняне.

Агротехніка: сорт для інтенсивних технологій вирощування при знижених нормах висіву насіння до 120 кг/га. Протруєння насіння препаратами Вітавак 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб та підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ВОДОГРАЙ

для інтенсивного землеробства за мінливих умовах
вологозабезпеченістю

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року для Лісостепу та Полісся. Використання – на зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в інституті в посушливих умовах середній врожай за 3 роки становив 6,91 т/га при врожаї стандарту Галактик 6,45 т/га. В державному сортови-пробуванні при середньому врожаї 5,08 т/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 15,9-24,1%;
- ✓ посухостійкий (7-8 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів) при висоті рослин 70-80 см;
- ✓ високостійкий до борошнистої роси, карликової іржі – 8-9 балів, стійкий до гельмінтоспориозу, летючої, чорної та кам'яної сажок – 7-8 балів;
- ✓ висока вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 85-87 днів;
- ✓ висока вирівняність зерна – 99%.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос середньої довжини (8-10 см), середньої щільності (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, пониклий при дозріванні. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Антоціанове забарвлення кінчиків остей майже відсутнє (у Гетьмана, Чудового, Казкового – сильне). Колоскова луска тонка, вузька, без опушення, за розміром рівна з зернівкою. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосиста.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, темно-зелений.

Зерно велике, жовте, тонкоплівчасте, ромбічної форми. Маса 1000 зерен 48-50 г.

Від сорту Галактик відрізняється фіолетовими вушками (у Галактика – білі).

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратами Вітавакс 200 ФФР, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожайів. Внесення добрив обов'язкове.

ГЕЛІОС

високоінтенсивний сорт шестирядного ячменю

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року для Лісостепу й Полісся. Однотипний з сортом Вакула, з тими ж унікальними властивостями якості зерна.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ за даними державного сортовипробування 2003-2005 рр. середні врожаї в зонах Лісостепу і Полісся становили 5,08-5,51 т/га з прибавками над середнім стандартом 0,74-0,95 т/га (17,4-20,9%);
- ✓ знижена фотоперіодична чутливість, що дозволяє сорту забезпечувати високий врожай за різних строків приходу весни та у різних широтних зонах;
- ✓ висока посухостійкість, яка зумовлена генетично контрольованим показником СОД-s2 посухо-, соле- та кислотостійкості;
- ✓ групова стійкість до летючої і кам'яної сажок, борошнистої роси, смужкового гельмінтоспоріозу, карликової іржі;
- ✓ стійкий до вилягання, середньостиглий, дозріває на 3-5 днів пізніше сорту Вакула, краще куциться, має більш довгий колос, тому в умовах достатньої вологозабезпеченості дає вищі врожаї з прибавками до 1,0 т/га;
- ✓ висока енергія проростання, тонкоплівчастість, невисокий вміст білка дозволяють використовувати сорт у пивоварній промисловості.

Апробаційні ознаки: різновидність *ricotense*. Колос шестирядний, довгий (8-10 см), нещільний (9-10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, слабопониклий, пірамідальної форми, з переходом у ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, 16-18 см, паралельні, тонкі, еластичні, жовті, при обмолоті легко відділяються. Наявна незначна зазубреність кінчиків остей, яка зникає по мірі дозрівання. Колоскова луска мала, вузька, без опушення. Квіткова луска тонкозморшкувата, нервація добре виявлена, зазубрення внутрішніх бічних жилок нижньої квіткової луски відсутнє, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна. Кущ прямостоячий, лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-80 см. Зерно велике, видовжено-овальної форми, жовте, вирівняне, маса 1000 зерен 47,8-49,9 г.

Агротехніка: сорт для інтенсивних технологій вирощування.

КОМАНДОР

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року для Лісостепу і Полісся. Пивоварний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в інституті середній врожай за 3 роки становив 7,44 т/га при врожаї стандарту Галактик 5,73 т/га. Прибавка врожаю 1,71 т/га. В державному сортовипробуванні 2005 року при середньому врожаї 5,51 т/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 0,94 т/га (20,3%);
- ✓ посухостійкий (7 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (65-70 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до борошністої роси (9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспориозу (9 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 7 балів;
- ✓ висока кущистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 76-79 днів;
- ✓ вирівняність зерна – 96%.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-10 см), нещільний (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, пірамідальної форми. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска довга (12-13 мм), вузька. Квіткова луска тонкозморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно солом'яно-жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 48-50 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ЕНЕЙ

посухостійкий

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року для Лісостепу і Полісся, хоча чудові результати дає і в зоні Степу. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в інституті середній врожай за 3 роки становив 6,87 т/га при врожаї стандарту Галактик 6,34 т/га. В державному сортовипробуванні за 3 роки при середніх врожаєх відповідно по зонах 5,57 і 5,45 т/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 1,74 і 1,37 т/га (45,8-33,8%);
- ✓ посухостійкий (8,0-8,9 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (70-80 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до борошністої роси (8,9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспороїзу (8,4 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 8,9 балів;
- ✓ висока куцистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 76-86 днів;
- ✓ вирівняність зерна – 98,0%.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-10 см), підвищеної щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, напівпоникий. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Наявне антоціанове забарвлення кінчиків остюків в зеленому стані рослин. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення, однакової довжини з зернівкою. Зовнішня квіткова луска грубозморшкувата, з опушенням, забарвлення жилок відсутнє або дуже слабке. Зазубрення внутрішніх бічних жилок нижньої квіткової луски відсутнє або дуже слабке, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолоса.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, вушки мають антоціанове забарвлення (у сорту Галактик вушки білі).

Зерно велике, жовте, тонкоплівчате, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 50-51 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ВСЕСВІТ

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 року для всіх зон. Пивоварний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в інституті врожай за 3 роки становив 6,35 т/га, стандарту Галактик – 5,65 т/га (-0,70 т/га). В державному сортовипробуванні в сильно посушливому 2007 році при середньому врожаї 4,80 т/га прибавка над середнім стандартом становила 0,97 т/га (25,4%), за 3 роки при врожаях 4,44-5,44 т/га перевершив національний стандарт Командор на 0,56-0,75 т/га, або на 11,4-20,3%;
- ✓ посухостійкий (9 балів), стійкий до вилягання (7-9 балів), що забезпечується коротким (70-80 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до борошнистої роси (8-9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспориозу (7-9 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 8-9 балів;
- ✓ висока кущистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 70-80 днів;
- ✓ вирівняність зерна – 97%. Вміст білка в умовах посухи 11,9-12,8%;
- ✓ екстрактивність – до 82 %.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (9-11 см), середньої щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, прямостоячий. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска мала, вузька, однакової довжини із зернівкою. Квіткова луска зморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно світло-жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 46-51 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожайів. Внесення добрив обов'язкове.

СВЯТОГОР

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 року для всіх зон. Пивоварний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в державному сортовипробуванні за 2 роки при врожаях 4,80-5,64 т/га перевершив національний стандарт Командор на 0,68-1,11 т/га, або на 15,1-23,1%;
- ✓ посухостійкий (7-9 балів), стійкий до вилягання (7-9 балів), що забезпечується коротким (68-74 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до борошнистої роси (8-9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспориозу (7-9 балів), стійкий до сажкових захворювань (8-9 балів);
- ✓ висока куцистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 70-80 днів;
- ✓ вирівняність зерна – 97%. Вміст білка в умовах посухи 11,8-12,4%, коли пивоварні сорти накопичують білка більше, ніж кормові;
- ✓ екстрактивність – 82%. Науково-виробнича асоціація «Нива Оболоні» визнала сорт Святогор кращим пивоварним сортом України.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (10-11 см), нещільний (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, напівпрямий. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Кінчики остей мають антоціанове забарвлення. Колоскова луска коротка, вузька. Квітка луска тонкозморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, темно-зелений.

Зерно світло-жовте, тонкоплівчате, подовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 45-47 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ВОЄВОДА

для умов високоінтенсивного землеробства

Занесений до Державного реєстру сортів рослин з 2012 року для всіх зон. Пивоварний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в сортовипробуванні інституту за 3 роки при середньому врожаї 5,83 т/га перевершив стандарт на 0,76 т/га;
- ✓ посухостійкий (7-9 балів), стійкий до вилягання (7-9 балів), що забезпечується коротким (70-80 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до всіх листостеблових хвороб (8-9 балів), стійкий до сажкових захворювань (8-9 балів);
- ✓ висока кущистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 75-80 днів;
- ✓ вирівняність зерна – 97%. Вміст білка в умовах посухи 11,8-12,0%.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (10-12 см), нещільний (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, поникає при дозріванні. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска довга (12-13 мм), вузька. Квіткова луска тонкозморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно солом'яно-жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 48-52 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Новинка 2013 року

ячмінь ярий

ЛУКА

для умов інтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 року для Степу і Лісостепу. Для Лісостепу пивовариний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в сортовипробуванні інституту за 3 роки дослідження середня врожайність становила 5,72 т/га, що перевершує стандарт на 0,55 т/га;
- ✓ посухостійкий (8-9 балів), стійкий до вилягання (9 балів), що забезпечується коротким (70-74 см) міцним стеблом;
- ✓ високостійкий до борошнистої роси (8-9 балів), смугастого гельмінтоспоріозу (8 балів), до сажкових хвороб (8-9 балів);
- ✓ висока кущистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 77-80 днів;
- ✓ вирівняність зерна 96%. Вміст білка в умовах посухи 11,9-12,7%;
- ✓ екстрактивність – до 80%.

Апробаційні ознаки: різновидність *medicum*. Колос дворядний, довжиною 9-10 см, середньої щільності (11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, циліндричної форми. Остюки довгі, гладенькі, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска коротка, вузька, однаковою довжиною із зернівкою. Квіткова луска тонкозморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка довговолосяна.

Кущ напівпрямий. Лист неопушений, проміжний, відрізняється темно-зеленим забарвленням.

Зерно світло-жовте, тонкоплівчасте, видовжено-еліптичної форми. Маса 1000 зерен 45-47 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння Юнта Квадро чи Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

АХІЛЕС

голозерний дворядний

Автори сорту – Рибалка О.І., Кірдогло Є.К., Аксельруд Д.В.

Напрями технологічного використання – харчовий (хліб, пластівці, крупи, макарони, сухі сніданки), кормовий (свинарство).

Технологічні особливості: за відповідних технологій зерно без плівки легко розмелюється в борошно чи переробляється у крупи або пластівці. У зв'язку з високою харчовою цінністю зародка (антиоксиданти) та оболонки зерна (вітаміни, мінерали) рекомендується помел у оббивне борошно та використання його у чистому вигляді або в суміші з пшеничним у співвідношенні 50:50.

Зерно крупне видовжене, маса 1000 зерен 55 г, легко відокремлюється від колосової луски, вимолочуваність – 95%, біле скловидне з слабким антоціановим забарвленням, зародок дещо виступає за овал зернівки і тому при інтенсивному обмолоті може травмуватися, що приводить до зниження польової схожості. Має підвищений (1,0-2,0%) у порівнянні з плівчастим ячменем вміст білка. Продукти із зерна ячменю, завдяки високому вмісту не крохмалистих полісахаридів бета-глюканів, є прекрасним засобом профілактики коронарної хвороби серця (FDA, 2006).

Борошно сіре оббивне не сипуче, може використовуватися для виготовлення сортів подового, листового хліба та хлібобулочних виробів, кондитерських виробів, макаронів у співвідношенні з борошном пшениці 50:50.

Рослина помірно кущиста висотою 80-85 см. Посухостійкість дуже висока. Не вибаглива до рівня родючості ґрунту. Стійкість до полягання висока. Колос дворядний, остистий, легко вимолочується, ості гладенькі не зазубрені. Ботанічний різновид не визначено. Колос стійкий до осипання.

Особливості агротехніки. Норма висіву в межах 4-4,5 млн. схожого насіння на 1 га. Агротехніка вирощування така ж, як рекомендована для сортів плівчастого ячменю. Рослини відрізняються високою холодостійкістю і при ярому посіві витримують повернення морозів до -10°C. Сорт має високу продуктивність при посіві у лютневі вікна. За умов м'якої зими сорт задовільно перезимовує при дотриманні пізніх строків посіву (III декада жовтня в умовах Одеси) і здатен давати високі врожаї зерна (до 70 ц/га в умовах дослідів). В процесі випробувань сорт задовільно перезимовував навіть за температури 12°C в зоні вузла кущіння і без снігового покриву. Однак посів під зиму досить ризикований.

При обмолоті, особливо насінневих посівів, необхідне ретельне регулювання молотильного апарату комбайна з метою мінімального пошкодження зародку зернівки. Обмолот краще здійснювати при підвищеній вологості зерна 16-18%.

Новинка 2014 року

ячмінь ярий

АВАТАР

посухостійкий

для умов високоінтенсивного землеробства

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 року для всіх зон. На зерно, для Лісостепу – пивовариний.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ в сортовипробуванні інституту середній врожай за два роки дослідження в умовах посухи склав 5,52 т/га, що перевершує національний стандарт на 0,55 т/га (11%);
- ✓ посухостійкий (8-9 балів), високостійкий до вилягання (9 балів), що забезпечується коротким (67-71 см) міцним стеблом;
- ✓ комплексна стійкість до основних хвороб: борошнистої роси (9 балів), смугастого гельмінтоспоріозу і сажкових захворювань (9 балів);
- ✓ висока куцистість, вирівняність стеблостою;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 75-80 днів;
- ✓ вирівняність зерна 95%;
- ✓ екстрактивність – до 80%.

Апробаційні ознаки: різновидність *nutans*. Колос дворядний, довжиною 8-10 см, середньої щільності (11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми. Остюки довгі, зазубрені майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Кінчики остей мають антоціанове забарвлення. Колоскова луска коротка вузька. Квіткова луска слабо зморшкувата, нервація добре виявлена. Перехід квіткової луски в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямий. Лист не опушений, проміжний, зелений.

Зерно світло-жовте, видовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 50-55 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

РОСАВА

озимий-дворучка

У Реєстрі сортів рослин України з 1988 року, для всіх зон. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високі адаптивні властивості до несприятливих умов вирощування;
- ✓ можливість висіву в лютневі вікна;
- ✓ добре куциться при пізніх сходах восени і раною весною;
- ✓ врожайність за сприятливих умов 8,0-9,0 т/га;
- ✓ стійкість до всіх листостеблових хвороб і летючої сажки 3-5 балів, до кам'яної сажки – 7 балів;
- ✓ добрі зимо- і морозостійкість – 7 балів;
- ✓ посухостійкий (6-7 балів). Середньостиглий;
- ✓ стійкість до вилягання 5-6 балів.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми, з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої грубості, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, зелений, широкий, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-110 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 32-38 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ^Р, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Протруєння насіння і внесення добрив обов'язкове.

О С Н О В А

озимий-дворучка

У Реєстрі сортів рослин України з 1994 року для зони Степу. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів. Поширений, окрім України, на Північному Кавказі, в Киргизстані і Молдові;
- ✓ добре кушиться за пізніх сходів восени і раною весною;
- ✓ врожайність за сприятливих умов 9,0-11,0 т/га. Максимальний врожай 11,62 т/га одержано в Киргизстані у 1992 році;
- ✓ стійкість до сажкових хвороб середня – 5-6 балів, до борошнистої роси і карликової іржі – 4-5 балів, сприйнятливий до смужкового гельмінтоспороозу – 3 бали;
- ✓ стійкість до вилягання – 6-7 балів;
- ✓ за зимо-, морозостійкістю дещо поступається стандарту Росава – 5-6 балів;
- ✓ середньопізній, дозріває на 1-3 дні пізніше стандарту.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, довгий (8-10 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті.

Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої цупкості, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, зелений, проміжний за шириною, з слабким восковим нальотом під час кушіння. Стебло товсте, міцне, висота рослин 100-115 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 37-42 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ^Р, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Протруєння насіння і внесення добрив обов'язкове.

ЗИМОВИЙ

типово озимий

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року для всіх зон. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт типово озимий;
- ✓ зимо-, морозостійкість досить висока (6-7 балів), на рівні стандарту Манас;
- ✓ середня урожайність в державному сортовипробуванні 5,87-5,93 т/га з прибавкою над середнім стандартом 1,39-1,45 т/га, або 32,3%. В умовах посухи 2007 року в інституті на площі 3 га дав по 10,1 т/га;
- ✓ середньостійкий до вилягання (5-6 балів), посухостійкий (6-7 балів);
- ✓ стійкість до чорної та кам'яної сажок і борошнистої роси досить висока (6-7 балів), передана від донора Сі 13664 через батьківську форму;
- ✓ добре куциться та добре відростає весною при ушкодженні листового апарату морозами;
- ✓ середньостиглий.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої цупкості, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Куц проміжний. Лист неопушений, зелений, проміжний за шириною, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-100 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 40-42 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ^Р, Юнта Квадро і Селест Топ забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожайв. Внесення добрив обов'язкове.

ТРУДІВНИК

типово озимий

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 для всіх зон. Добре адаптований до посушливих умов півдня України. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ типово озимий;
- ✓ зимо-, морозостійкість 7 балів;
- ✓ краща урожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту 9,5-11,0 т/га. В державному сортовипробуванні при врожаях 6,21-6,45 т/га прибавка над середнім стандартом була 1,66-2,03 т/га (37,3-46,8%);
- ✓ посухостійкий (7 балів), добре адаптований до посушливих умов;
- ✓ практично не вилягає (9 балів), висота рослин 83-91 см;
- ✓ висока стійкість до перестою (9 балів), придатність до збирання прямим комбайнуванням;
- ✓ стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів), передана від сорту Джау Кабутак;
- ✓ у роки епіфітотій уражається смужковим гельмінтоспориозом і потребує захисту фунгіцидами;
- ✓ ранньостиглий, дозріває одночасно або на 1-2 дні пізніше сорту Манас.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики антоціаново забарвлені. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час кущіння.

Зерно велике для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42-44 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ та внесення добрив обов'язкове.

ДОСТОЙНИЙ

озимий-дворучка

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року для Степу й Лісостепу. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів України;
- ✓ можливість висіву в лютневій вікна;
- ✓ добре куцється за пізніх сходів восени і ранньою весною;
- ✓ середня урожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту за три роки була 9,9 т/га, що на 0,88 т/га вище сорту Основа;
- ✓ Посухостійкий (7-8 балів), стійкий до вилягання (7-8 балів);
- ✓ зимо-, морозостійкість 7 балів;
- ✓ стійкість до борошнистої роси, чорної і кам'яної сажок досить висока – 7-8 балів, передана від донора СІ 13664;
- ✓ скоростиглий, дозріває на 5-7 днів раніше сорту Основа.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, слабо зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Куц напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 100-105 см.

Зерно велике для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42-43 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ та внесення добрив обов'язкове.

СЕЛЕНА СТАР

типово озимий

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року для всіх зон. Добре адаптований до посушливих умов півдня України. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт типово озимий;
- ✓ зимо-, морозостійкість досить висока (7 балів), на рівні сорту Манас;
- ✓ урожай зерна в конкурсному сортовипробуванні 7,5-11,1 т/га;
- ✓ унікально посухостійкий, середньостійкий до вилягання (6-7 балів), високорослий (100-110 см);
- ✓ стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів), передана від сорту Джау Кабутак, до листостеблових хвороб – 5-6 балів;
- ✓ добре кущиться та добре відростає весною при ушкодженні листового апарату морозами;
- ✓ ранньостиглий, більш скоростиглий на 1-2 дні від сорту Манас.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (13 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, світло-жовтий. Ості довгі, слабо зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики антоціаново забарвлені. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час кушіння.

Зерно велике для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен до 60 г. Серед сортів озимого ячменю зерно найкрупніше.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ та внесення добрив обов'язкове.

АБОРИГЕН

озимий-дворучка

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року по зоні Степу. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів України;
- ✓ добре куцється за пізніх сходів восени і ранньою весною;
- ✓ врожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту 6,5-9,2 т/га, що на 0,3-0,5 т/га вище найбільш продуктивного сорту Основа. В державному сортовипробуванні прибавка врожаю над середнім стандартом становила 1,89 т/га (43,5%) при врожаї 6,30 т/га;
- ✓ практично не вилягає (8-9 балів), посухостійкий (7-8 балів), середньостиглий. Дозріває на 3-5 днів раніше сорту Основа;
- ✓ зимо-, морозостійкість вище середньої (6-7 балів);
- ✓ стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів);
- ✓ у роки епіфітотії може уражатися смужковим гельмінтоспоріозом (3-4 бали) і потребує захисту фунгіцидами.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (7-8 см), нещільний (13 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, світло-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація досить виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Куц напівпрямостоячий. Лист неопушений, темно-зелений, проміжний, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-95 см.

Зерно велике для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42,9-45,9 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200 ФФ^R, Юнта Квадро і Селест Топ для захисту від кореневих гнилей та внесення добрив обов'язкове.

Новинка 2012 року

ячмінь озимий

АКАДЕМІЧНИЙ

типово озимий

Сорт занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2012 року для всіх зон. Високоінтенсивного типу.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт типово озимий;
- ✓ зимо-, морозостійкість 7-9 балів;
- ✓ у державному сортопробуванні 2009 року на Вінницькому ДЦЄСР посів перше місце за врожаєм – 10,43 т/га з перевищенням над стандартом 1,92 т/га;
- ✓ посухостійкість – 8 балів;
- ✓ стійкість до вилягання 8-9 балів;
- ✓ групова генетично зумовлена стійкість до видів сажки;
- ✓ сприйнятливий до рінхоспоріозу та смугастого гельмінтоспоріозу, тому потребує захист фунгіцидами, достатньо один раз перед виходом в трубку;
- ✓ середньоранньостиглий, дозріває на 2-3 дні пізніше сорту Достойний.

Апробаційні ознаки: різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (12 члеників на 4 см колосового стріжня), неламкий, прямокутої форми, з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Ості довгі, середньозазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики мають слабе антоціанове забарвлення. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід у ость різкий. Основна щетинка зерна довговолосяна. Кущ напівпрямостоячий. Колос напівпрямостоячий. Лист без опушення, зелений, з слабким восковим нальотом під час кущіння.

Зерно велике, жовте, бочонкоподібне, з білим ендоспермом. Маса 1000 зерен 43-45 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ®, Юнта Квадро і Селест Топ та внесення добрив обов'язкові.

Новинка 2013 року

ячмінь озимий

Б У Р Е В І Й

типово озимий

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2013 року для всіх зон. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт типово озимий;
- ✓ зимо-, морозостійкість доволі високі (7-8), на рівні сорту Зимовий;
- ✓ середня урожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту за три роки становила 7,63-8,74 т/га, з прибавкою над середнім стандартом 1,36-1,51 т/га, або 12,9-17,3%;
- ✓ висока стійкість до вилягання (8-9 балів);
- ✓ висота рослин 90-98 см (на 5-8 см вище сорту Трудівник);
- ✓ посухостійкість 7-8 балів;
- ✓ висока стійкість до видів сажки (9 балів), стійкий до борошнистої роси (7-8 балів);
- ✓ середньоскоростиглий, дозріває на 2-3 дні пізніше сорту Достойний.

Апробаційні ознаки: різновид *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми, з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Остюки довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики мають антоціанове забарвлення, Колоскова луска вузька, довга, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, виражена нервація, слабо зазубрена, перехід в остюк поступовий. Основна щетинка зернівки повстяна. Куц напівпрямостоячий. Лист без опушення, проміжний, зелений, з середньовираженим восковим нальотом під час куціння, колос прямостоячий.

Зерно велике, жовте, трохи видовженої форми. Маса 1000 зерен 44,2-47,5 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратами Юнта Квадро і Селест Топ обов'язкове для запобігання розвитку кореневих гнилей та інших листостеблових захворювань, внесення добрив обов'язкове.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

СНІГОВА КОРОЛЕВА

озимий-дворучка

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 року для всіх зон. На зерно.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоінтенсивний, з потенційною врожайністю за роки сортовипробування у СГІ-НЦНС на рівні 9-10 т/га, надбавка до національного стандарту, сорт Достойний, в умовах СГІ-НЦНС склала 5,4%;
- ✓ зимо-, морозостійкість високі (7-8 балів), на рівні стандарту сорту Достойний;
- ✓ посухостійкість на рівні (6-7 балів);
- ✓ короткостебловий, (90-95 см);
- ✓ стійкий до вилягання (8-9 балів);
- ✓ стійкість до борошнистої роси та смугастого гельмінтоспорозу (7-8 балів);
- ✓ носій генетичної стійкості до сажкових захворювань;
- ✓ середньостиглий, досягає на 3-4 дні пізніше сорту Достойний.

Апробаційні ознаки: різновид *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня) неламкий, прямокутної форми, з повільним переходом у верхній частині в ромбічну солом'яно-жовтий. Ості довгі, жовті, слабо зазубрені, мало розлогі, тонкі еластичні. Колоскова луска тонка, вузька без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація виражена слабо, слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна. Куц напіврозлогий. Лист не опушений, зелений, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослини 90-95 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 44 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратами Юнта Квадро і Селест Топ обов'язкове для запобігання розвитку кореневих гнилей та інших листостеблових захворювань, внесення добрив обов'язкове.

ПАМ'ЯТЬ

стійкий до повторного відростання при підвищеній вологості

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: Р.Г. Ведишева, О.В. Бушулян, В.І. Січкара.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний;
- ✓ середньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 90-95 діб;
- ✓ слабо уражується фузаріозом та аскохітозом;
- ✓ посухостійкість висока;
- ✓ висота рослин 55-60 см, висота прикріплення нижнього бобу 20-22 см, кущ штамбовий, стійкий до вилягання;
- ✓ відмінністю сорту є стійкість до повторного відростання при підвищеній вологості.

Якість насіння: вміст білка в насінні до 28-30%, олії – 3-4%. Має добрі харчові якості та важливе значення як концентрат для відгодівлі тварин, особливо свиней та птиці.

Апробаційні ознаки: відноситься до південноєвропейської екологічної групи (subsp. *eurasiaticum* G. Pop.), тип Кабулі, різновид *bogemico-allutaceum* G. Pop. (богеміко-аллютацеум). Опушення вегетативних органів густе, сизо-зелене. Антоціанове забарвлення відсутнє. Квітки поодинокі, середнього розміру, білі. Боби ромбічної форми, середньої величини, при дозріванні жовто-солом'яного кольору. Насіння світло-буре, округле. Маса 1000 насінин 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивування. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600, стрічкового – 500, широкорядного – 400 тис. схожих насінин/га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення двох-трьох міжрядних обробітків. За інтенсивної технології вирощування можливо використання до появи сходів нуту гербіцидів Пульсар (0,75-0,85 л/га) або Фабіан (0,1 кг/га). Обов'язкова передпосівна обробка насіння Нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують з повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 0,15-0,30 т/га та на 0,30-0,45 т/га наступної культури.

Т Р І У М Ф

крупнонасінний, толерантний до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: О.В. Бушулян, В.І. Січкач.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ середня урожайність за роки випробування склала 1,69 т/га (при 1,44 т/га у національного стандарту). У 2005 році зібрали 2,12 т/га насіння;
- ✓ формує крупне насіння;
- ✓ середньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 94-98 діб. Зацвітає на 30-35 добу після появи сходів;
- ✓ має толерантність до фузаріозу та аскохітозу;
- ✓ посухостійкість висока;
- ✓ висота рослин 55-60 см, висота прикріплення нижнього бобу 20-22 см. Форма куща напівстигла;
- ✓ стійкий до вилягання.

Якість насіння: в насінні накопичується до 28,9% білка і 7,3% олії. Має добрі харчові якості, швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: відноситься до середземноморського підвиду (subsp. *mediterraneum*. G. Pop.), тип *Kabuli*, різновидність *hispanico-flavescens* subvar. *piroscarpum* G. Pop (іспаніко-флавесценс, субрізновидність пірокарпум). Стебло, листя та прилистки світло-зелені. Листя без воскового нальоту, розміром 0,4 × 1,1 см, край листочків пильчастий. Квітки поодинокі, білі, великі. Боби крупні, розміром 1,2 × 2,3 см, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовті. Насіння світло-жовте, крупне. Маса 1000 насінин 410-415 г. Форма насіння проміжна, поверхня морщиниста.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивуація. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600, стрічкового – 500, широкорядного – 400 тис. схожих насінин/га. При розрідженому посіві формуються рослини з розлогою формою куща, що може призвести до обломки гілок другого порядку і втрати урожаю при збиранні. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення двох-трьох міжрядних обробітків. За інтенсивної технології вирощування можливо використання до появи сходів нуту гербіцидів Пульсар (0,75-0,85 л/га) або Фабіан (0,1 кг/га). Обов'язкова передпосівна обробка насіння Нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 0,15-0,30 т/га та на 0,30-0,45 т/га наступної культури.

Б У Д Ж А К*крупнонасіний, толерантний до хвороб*

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори сорту: О.В.Бушулян, В.І.Січкара.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний сорт, середня урожайність за роки випробування склала 1,87 т/га. У 2002, 2004 і 2005 роках урожайність була найвищою серед усіх досліджуваних сортів і перевищувала 2,1 т/га;
- ✓ крупнонасіний сорт, маса 1000 насінин сягає 420 г;
- ✓ середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 93-98 діб, зацвітає на 30-33 добу після появи сходів;
- ✓ толерантний до фузаріозу та аскохітозу;
- ✓ посухостійкість висока;
- ✓ форма куща напівстисла, сорт стійкий до вилягання.

Якість насіння: у насінні накопичується до 29% білка і до 7% олії. Має добрі смакові якості та швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: відноситься до середземноморського підвиду (subsp. *mediterraneum* G. Pop.), тип *Kabuli*, різновидність іспаніко-флавесценс, субрізновидність пірокарпум (*hispanico-flavescens* subvar. *pirocarpum* G. Pop.). Форма куща напівстисла, висота рослин 55-60 см, прикріплення нижнього бобу – 22-24 см. Антоціанове забарвлення відсутнє. Стебло, листя та прилистки зелені. Листя без воскового нальоту, розміром 0,5 × 1,1 см, край листочків пильчастий. Квітки поодинокі, білого кольору, великі. Боби крупні, розміром 1,2 × 2,3 см, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовті. Насіння світло-жовте, крупне, маса 1000 насінин 415-420 г. Форма насіння проміжна, поверхня морщиниста.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивування. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600, стрічкового – 500, широкорядного – 400 тис. схожих насінин/га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення двох-трьох міжрядних обробітків. За інтенсивної технології вирощування можливо використання до появи сходів нуту гербіцидів Пульсар (0,75-0,85 л/га) або Фабіан (0,1 кг/га). Обов'язкова передпосівна обробка насіння Нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з пожнивними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 0,15-0,30 т/га та на 0,30-0,45 т/га наступної культури.

Новінка 2014 року

нут

ОДИСЕЙ

крупнонасінний, толерантний до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори сорту: О.В.Бушулян, В.І.Січкарь.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний сорт, середня урожайність за роки випробування складала 2,2 т/га;
- ✓ крупнонасінний сорт, маса 1000 насінин сягає 420-430 г;
- ✓ середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 90-95 днів;
- ✓ толерантний до фузаріозу та аскохітозу;
- ✓ посухостійкість висока;
- ✓ форма куща напівстисла, сорт стійкий до вилягання та обламуння гілок 2-го порядку.

Якість насіння: у насінні накопичується до 28-29% білка і до 7% олії. Має добрі смакові якості та швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: відноситься до середземноморського підвиду (subsp. *mediterraneum* G. Pop.), тип *Kabuli*, різновидність іспаніко-флавесценс, субрізновидність пірокарпум (*hispanico-flavescens* subvar. *pirocarpum* G. Pop.). Форма куща напівстисла, висота рослин 60-70 см, прикріплення нижнього бобу – 22-24 см. Антоціанове забарвлення відсутнє. Стебло, листя та прилистки зелені. Листя без воскового нальоту, розміром 0,5 × 1,1 см, край листочків пильчастий. Квітки поодинокі, білого кольору, великі. Боби крупні, розміром 1,2 × 2,3 см, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовті. Насіння світло-жовте, проміжної форми, поверхня морщиниста.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивация. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600, стрічкового – 500, широкорядного – 400 тис. схожих насінин/га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення двох-трьох міжрядних обробітків. За інтенсивної технології вирощування можливо використання до появи сходів нуту гербіцидів Пульсар (0,75-0,85 л/га) або Фабіан (0,1 кг/га). Обов'язкова передпосівна обробка насіння Нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 0,15-0,30 т/га та на 0,30-0,45 т/га наступної культури.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www:http://sgi.in.ua](http://sgi.in.ua) E-mail:sgi-uaan@ukr.net

С В І Т

типово «вусатого» типу з високим рівнем посухостійкості

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: В.І. Січкара, І.І. Хухлаєв, З. Сламена та інші.

Сорт створений за спільною селекційною програмою з Селекційною станцією «Горна среда», Словаччина. Виділяється високою продуктивністю та придатністю до однофазного збирання. Виведений методом індивідуального добору з гібридної комбінації Нефрит × Рамір.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 82-85 днів;
- ✓ висота рослин 62-65 см, стійкість до вилягання висока;
- ✓ маса 1000 насінин 230-250 г;
- ✓ високопродуктивний – середній урожай в державному сортовипробуванні за 2003-2004 роки в лісостеповій зоні України склав 3,52, в степовій – 3,32, в Поліссі – 3,62 т/га. В 2004 році в екологічному випробуванні Селекційно-генетичного інституту зібрали 3,80 і 4,76 т/га насіння при густоті стояння 1,2 і 1,4 млн рослин/га відповідно;
- ✓ вміст білка в насінні – 23-26%;
- ✓ у польових умовах стійкий до пероноспорозу, антракнозу, аскохітозу та корневих гнилей.

Апробаційні ознаки: вид *Pisum sativum L., ssp. sativum*, типово «вусатого» типу, вирізняється товстим головним стеблом і добре розвиненими вусиками та прилистниками. Квітки білого кольору, зрілі боби трохи вигнуті, розміром 7 × 1,3 см. Кількість насінин у бобі – 6-7. Насіння сферичної форми, гладеньке, жовте. Забарвлення в основі прилистників відсутнє.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Оптимальна норма висіву складає 1,3-1,4 млн схожих насінин на гектар. Для боротьби з бур'янами рекомендується використання гербіцидів.

Новінка 2014 року

горох

О Д О Р У С

типово «вусатого» типу
стійкий до осипання та посухи

Автори: В.І. Січкач, І.І. Хухлаєв, С.В. Колесникова.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високотехнологічний, з ознакою стійкості до обсіпання;
- ✓ середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 70-85 днів;
- ✓ стійкість до вилягання висока (8 балів), придатний до прямого комбайнування;
- ✓ маса 1000 насінин 220-245 г;
- ✓ високопродуктивний – середній урожай у сортовипробуваннях СГІ (Одеська область) врожайність сорту за роки вивчення змінювалась від 1,18 до 2,18 т/га;
- ✓ вміст білка в насінні - 23,2...24,8 %, розварюваність та смакові якості добрі;
- ✓ стійкість до хвороб на рівні кращих стандартів.

Апробаційні ознаки: вид *Pisum sativum L., ssp. sativum*, типово «вусатого» типу. Типово безлисточковий (af) з простим (без фасціації) міцним стебломі добре розвиненими вусиками та прилистками.

Черешок листа довгий, забарвлення прилистка зелене, з незначною плямистістю та восковим нальотом, без антоціанового забарвлення в основі прилистка.

Суцвіття – двоквіткова китиця, довжина квітконіжки середня. Парус квітки білий, середньої ширини, з піднесеною формою основи та слабкою хвилястістю. Верхівка верхнього чашолистика загострена.

Біб середніх розмірів (65...70 x 12...13 мм), пергаментний, слабо увігнутий з тупою верхівкою, зелений. Кількість насінин у бобі 4...6.

Насінина сферична, гладенька, матова. Сім'ядолі жовті, насіннева шкірка напівпрозора, тонка. Насінневий рубчик не визначається, тому що сорт із ознакою необсіпаємості (генотип - af, def).

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Оптимальна норма висіву складає 1,3-1,4 млн схожих насінин на гектар. Для боротьби з бур'янами рекомендується використання гербіцидів.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www:<http://sgi.in.ua> E-mail:sgi-uaan@ukr.net

ДЛЯ ПОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК